

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ
KODEKSO 271, 276, 426 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 116 IR 119 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ
ĮSTATYMO NR. I-301 31 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-
2166 95 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
TERITORIJŲ PLANAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1120 5, 17 IR 21 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 9
IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Įstatymų projektai parengti įgyvendinant Aštuonioliktosios Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ 162.2 papunktį – skatinsime gamtinių vertybių apsaugai palankią miškininkystę, tolygiai mažindami ūkinių kirtimų mastą saugomose teritorijose, rūpinsimės sengirės požymių turinčių miškų apsauga, didinsime Valstybinių miškų urėdijos darbo efektyvumą, bioekonomikos poreikiams patenkinti užtikrinsime stabilų rinkai teikiamos medienos kiekį ir vykdant Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 6.4.9 veiksmą – parengti ir priimti Miškų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, numatantį gamtinių vertybių apsaugai palankią miškininkystę.

Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys

Nuo 2021 m. kovo mėn. Lietuvoje vyko Nacionalinio susitarimo dėl miškų (toliau – NMS) rengimo procesas. Tai buvo pirmasis miškų sektoriuje vykdytas bendrakūra besiremiantis procesas, apimantis svarbiausias su šalies miškų ateitimi susijusias sritis, įtraukiantis įvairių kompetencijų, hierarchijos lygmenų ir interesų dalyvius į atvirą, sisteminių ir konstruktyvų dialogą. Šio proceso metu buvo siekiama sukurti nacionalinį dokumentą, deklaruojantį bendras nuostatas dėl ilgalaikės subalansuotos miškų politikos kryptį.

NMS procesą organizavo Aplinkos ministerija, o šiame procese dalyvavo apie 300-400 įvairių kompetencijų, hierarchijos lygmenų ir interesų asmenų – miškininkai, gamtininkai, valstybės institucijų atstovai, mokslininkai, politikai, ekspertai, miško savininkai, verslo ir visuomenės atstovai. Proceso dalyviai susiskirstė į 17 konkrečių interesą miškų sektoriuje atstovaujančių grupių, į kurias susibūrė panašius interesus ir vertybes atstovaujantys.

NMS procesas vyko etapais:

Pasirengimo etape suburta Koordinacinė grupė, kuri susitarė dėl proceso eigos ir pagrindinių darbo principų, suorganizuotas šio proceso įvadinis renginys (135 dalyviai), kuriame sukurti

pradmenys pamatiniam NMS tikslui. Po renginio vyko tolesnis pamatinio tikslo formulavimas ir susitarimas dėl jo Koordinacinėje grupėje.

Vizijos etapo metu buvo suformuota 17 skirtingus interesus atstovaujančių sektorinių grupių (jose dalyvavo 283 dalyviai), kurios intensyviai dirbo susitikdamos po keletą kartų, pildė darbo knygas ir formulavo nacionalinę miškų viziją taip, kaip ją mato kiekviena sektorinė grupė. Nacionalinės miškų vizijos bendrajame forume sektorinės grupės pristatė savo vizijas ir kūrė vieną bendrą miškų viziją. Po renginio suburta redakcinė grupė sektorinių grupių sukurtas vizijas kartu su renginio metu sukurtų vizijų nuostatomis susistemino ir integravo į bendrą viziją. Ši vizija viešai buvo pristatyta 2021 m. lapkričio 15 d.

Temų etapo metu NMS analitinė grupė išnagrinėjo sektorinių grupių darbo knygos įvardytus esminius ilgalaikius poreikius, aktualias temas, įtampą keliančias sritis bei pasiūlymus jai eliminuoti ir sudarė susitarimams siūlomų temų sąrašą, nurodė pagrindinius sutarimų reikalaujančius kiekvienos temos klausimus. Šios temos ir klausimai viešai pristatyti 2021 m. lapkričio 15 d., o 2021 m. lapkričio 29 d. vykusio susitarimų temų bendrojo forumo metu bendru sutarimu susitarta dėl 9 svarbiausių temų ir 40 orientacinių klausimų.

Dokumentų (susitarimų) etapo metu suformuotos 9 temų susitarimų grupės, kurios ieškojo susitarimų konkrečiose temose. 17 sektorinių grupių delegavo po 1-2 savo atstovus į kiekvieną susitarimų grupę. Iš viso susitarimų grupėse dalyvauja 175 sektorinių grupių deleguoti asmenys. Suorganizuota 60 grupių susitikimų (po 3 val. trukmės), po 5-8 susitikimus grupėse.

6 iš 9 temų susitarimus pavyko pasiekti. Susitarta dėl su miškais susijusių mokslo ir mokymo sistemų vystymo; privačios nuosavybės ir viešojo intereso santykio; miškų sektoriaus atvirumo, išsamesnio visuomenės informavimo ir įtraukimo į sprendimų priėmimą; stabilų ir klimato kaitai atsparesnių miškų formavimo, didesnio anglies kaupimo ir miškingumo didinimo; miškų socialinės kultūrinės vertės atskleidimo ir padidinimo; patrauklių darbo vietų su miškais susijusiuose sektoriuose, darbuotojų socialinių garantijų ir apsaugos. Tuo tarpu temose „Įvairialypių miško naudų suderinamumas ir ilgalaikis balansas“, „Geresnė biologinės įvairovės apsauga miškuose“ ir „Miškų teikiamos ekonominės naudos padidinimas“ to padaryti nepavyko dėl ypatingai išsiskiriančių ir viena kitai prieštaraujančių atskirų interesų grupių pozicijų, kurias neretai lėmė vertybinių požiūrių skirtumai.

Nors viso NMS dokumento politinės partijos šiuo metu dar nėra pasirašiusios, tačiau dėl temų, kuriose pavyko susitarti, galima laikyti, kad visuomenės sutarimas buvo ir šios miškų politikos nuostatos turi būti įgyvendinamos. Dalis sutartų nuostatų įgyvendinamos keičiant Miškų įstatymą, kitų nuostatų įgyvendinamas bus numatytas Aplinkos ministerijos rengiamame ilgalaikiame strateginiame miškų politikos dokumente, kurį planuojama priimti 2024 m. I ketv.

2021 m. liepos mėn. buvo paskelbtas Europos Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja 2030 m. ES miškų strategija“. Strategija yra Žaliojo kurso dalis paremta ES biologinės įvairovės iki 2030 metų nuostatomis bei prisideda prie FIT55 paketo tikslų. Strategijoje išdėstyti konkretūs veiksmai kaip pagerinti ES miškų kiekį ir kokybę ir sustiprinti jų apsaugą, atkūrimą ir atsparumą. Ja siekiama pritaikyti Europos miškus prie naujų sąlygų, ekstremalių orų ir kitų dėl klimato kaitos kylančių iššūkių. Taip pat strategijoje stengiamasi atspindėti ekonomines, socialines ir aplinkosaugines miškų funkcijas, visų pirma pabrėžiant miškų daugiavfunkciškumo vaidmenį; miškininkų ir viso miškų sektoriaus indėlį siekiant tvarios ir neutralios klimatui ekonomikos iki 2050 metų; miškų ekosistemų

atkūrimo, atsparumo ir adekvačios apsaugos užtikrinimą; adekvatų miškų monitoringą ir strateginį planavimą. Pažymėtina, kad nors ši strategija nėra teisiškai įpareigojanti, nes miškininkystė yra valstybių narių kompetencija, tačiau joje numatytos gairės ir išsikelti bendri ES tikslai miškams yra svarbūs nustatant nacionalinį miškų sektoriaus reguliavimą.

2019 m. rugpjūčio 22 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 4 ir 4¹ straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2418, kuriuo buvo nustatyti ribojimai miškų ūkio paskirties žemės įsigijimui, nustatant kad asmuo ir su juo susiję asmenys gali įsigyti ne daugiau kaip 1500 ha miškų ūkio paskirties žemės. Reaguojant į šį naują ribojimą Europos Komisija 2020 m. rugsėjo 10 d. pateikė Lietuvai paklausimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63 ir 65 straipsnio įgyvendinimo, kuriuo buvo prašoma pagrįsti minėtų ribojimų atitiktį Europos Sąjungos teisei ir proporcingumo principui. Lietuvos institucijų ekspertiniu vertinimu, priimti ribojimai pažeidžia Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63 straipsnį, kuriuo draudžiami visi kapitalo judėjimo tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių apribojimai. Pažymėtina, kad su Europos Sąjungos teise suderinamais laikomi tik tokie apribojimai, kurie pagrįsti SESV 52 straipsnyje nurodytais viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir jos sveikatos pagrindais arba kitais Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje įvardytais bendrojo pobūdžio privalomaisiais reikalavimais, tačiau visiems šiems tikslams pasiekti taikomos priemonės turi būti būtinos ir proporcingos. Priimant minėtus miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimus nebuvo vertinta nei miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo teisinio reguliavimo būtinumas, nei pasirinktų priemonių ir 1500 ha ribos proporcingumas, todėl tikėtina, kad dėl šio ribojimo Europos Komisija oficialiai galėtų pradėti pažeidimo procedūrą prieš Lietuvą. Atsižvelgus į tai, Lietuva informavo Europos Komisiją, kad Vyriausybė ketina teikti Seimui siūlymus dėl Miškų įstatymo pakeitimų, atsisakant miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimų. Pažymėtina, kad NMS metu buvo priimtas sutarimas nerengti jokių esminių Miškų įstatymo pakeitimo projektų, todėl Europos Komisija buvo reguliariai informuojama apie vykstančius procesus Lietuvoje.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. lapkričio 3 d. nutarimo Nr. KT187-N15/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, kuriais reguliuojamas tam tikrų programų, fondų arba institucijų finansavimas, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ nutariamosios dalies 13 punkte nustatyta, kad Konstitucinis Teismas nutarė pripažinti, kad Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalies (2019 m. gruodžio 10 d. redakcija) nuostata „Šie atskaitymai įtraukiami į valstybės biudžeto pajamas ir naudojami bendrosioms miškų ūkio reikmėms ir gamtotvarkos priemonėms miškuose finansuoti“, kiek pagal ją valstybės biudžeto pajamos iš privalomųjų atskaitymų nuo miškų valdytojų pajamų už jų parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką gali būti naudojamos tik bendrosioms miškų ūkio reikmėms ir gamtotvarkos priemonėms miškuose, prieštarauja Konstitucijos 67 straipsnio 14 punkto nuostatai, kad Seimas tvirtina valstybės biudžetą, 94 straipsnio 4 punkto nuostatai, kad Vyriausybė rengia valstybės biudžeto projektą, 129 straipsniui, 130 straipsnio nuostatai, kad valstybės biudžeto projektą sudaro Vyriausybė, 131 straipsnio 1 dalies nuostatai, kad valstybės biudžeto projektą svarsto Seimas ir tvirtina įstatymu, 2 dalies nuostatai, kad negalima mažinti įstatymų numatytų išlaidų, kol tie įstatymai nepakeisti. Atsižvelgus į tai, privalomieji atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką turėtų būti naudojami ne tik bendrosioms miško reikmėms, bet ir bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms.

Vyriausybė 2021 m. lapkričio 10 d. pasitarime pritarė Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių planui, pagal kurį visos šiuo metu veikiančios valstybės įmonės, įskaitant VI Valstybinių miškų urėdiją, bus pertvarkytos į kitos teisinės formos juridinius asmenis. Atsižvelgus į tai, kad Miškų įstatymas aiškiai nustato, jog miškų urėdija yra valstybės įmonė veikianti pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, įgyvendinant pertvarką reikalingi Miškų įstatymo pakeitimai.

Parengtų įstatymų pakeitimų projektų tikslai ir uždaviniai:

1) Pertvarkyti miškų grupių sistemą į labiau prisidedančią prie geresnės biologinės įvairovės apsaugos, klimato kaitos iššūkių valdymo ir visuomenės poreikių miškams tenkinimo

Kadangi tam tikro miško priskyrimas konkrečiai miškų grupei iš esmės lemia to miško pagrindinę funkcinę paskirtį, taip pat ūkinės veiklos apribojimus ar taikytinas miško atkūrimo, apsaugos, priežiūros ir tvarkymo, gamtosaugos ir gamtotvarkos priemones, o šiandieninė miškų grupių sistema nepakankamai atliepia klimato kaitos ir biologinės įvairovės iššūkius, kintančius visuomenės poreikius miškui, įstatymo projektu siekiama pertvarkyti miškų grupių sistemą, paliekant esminius principus ir elementus, tačiau aiškiau atskiriant daugiafunkčius miškus (kuriuose tuo pačiu metu tame pačiame plote galima suderinti skirtingas miškų funkcijas ir gauti įvairias ekosistemines paslaugas) nuo miškų, kuriuose dėl jų specifinės paskirties negalima suderinti skirtingų miško funkcijų (pvz., natūraliai raidai paliekamų griežtos apsaugos rezervatinių miškų ir išskirtinai medienos gavybai skirtų plantacinių miškų).

Toks atskyrimas, kartu su daugiafunkčių miškų pagrindinio prioriteto įvardinimu (ekologinis, socialinis ar ekonominis) pirmiausia leistų geriau atliepti kintančius visuomenės poreikius turėti ne vien rekreacinius, bet ir kitoms socialinėms, kultūrinėms ar dvasinėms reikmėms pirmiausia skirtus, o kartu ir kitas svarbias funkcijas atliekančius daugiafunkčius miškus. Pirmiausia tai miestų, priemiesčių, bet ir kiti miškai, kur prioritetas teikiamas būtent socialinių, kultūrinių ar dvasinių vertybių apsaugai. Be, to tai leistų geriau užtikrinti biologinės įvairovės ir gamtinių vertybių apsaugą draustiniuose ir kituose saugomų teritorijų miškuose, kuriuose nėra būtinas griežtos apsaugos statusas ir miško palikimas natūraliam vystymuisi (ekologinio prioriteto daugiafunkčiai miškai). Galiausiai ekonominio prioriteto daugiafunkčiuose miškuose pirmenybė būtų teikiama medienos gavybai, kartu sudarant galimybes formuoti klimato kaitai atsparius ir produktyvius medynus, tuo pačiu atliekančius ir kitas svarbias jau minėtas funkcijas.

Visi daugiafunkčiai miškai pakankamai gerai absorbuoja anglies dvideginį ir kaupia anglį, atlieka vandens, dirvožemio apsaugos, taršos prevencijos funkcijas, grynina orą, sudaro sąlygas biologinei ir genetinei įvairovei, kartu tiekia medieną, nemedieninius miško išteklius, sudaro sąlygas žmonių poilsiui ir kitai socialinei veiklai miškuose. Jau minėti griežtos apsaugos (rezervatiniai) miškai ir plantaciniai miškai dėl funkcijų nesuderinamumo ir daugiafunkciškumo neturėjimo būtų kaip ir šiuo metu paliekami atskirose skirtingose miškų grupėse.

Suskirstymas į penkias miškų grupes, kurių trys yra konkretaus prioriteto daugiafunkčiai miškai, iš esmės sudarytų prielaidas labiau subalansuotam miškų funkcijų užtikrinimui ir galimybes derinti tarpusavyje ekologines, socialines ir ekonomines reikmes miškui, atliepti klimato kaitos iššūkius ir kintančius visuomenės poreikius. Atskirai skiriami griežtos apsaugos (rezervatiniai) miškai, be kita ko, sudarytų prielaidas įgyvendinti ES lygmens siekį, o kartu ir NMS vieną iš susitarimų – turėti 10 procentų griežtos apsaugos miškų (šiuo metu rezervatiniai miškai užima tik 1,3

proc.), o aiškiai atskirai įvardinami plantaciniai miškai – užtikrinti medienos gavybos potencialą, kartu mažinant miškų ūkio veiklos intensyvumą saugomose teritorijose. Kadangi šiuo metu plantacinių miškų Lietuvoje praktiškai nėra, tai kartu įtvirtinamas draudimas daugiafunkčius miškus transformuoti į plantacinius, užtikrintų, jog tas potencialas būtų kuriamas naujai įveisiamuose miško plotuose.

2) Aiškiau, greičiau ir paprasčiau planuoti ir vykdyti veiklą miškuose

Šiuo metu miškai miškų grupėms priskiriami aplinkos ministro įsakymu pagal Valstybinės miškų tarnybos parengtus miškų priskyrimo miškų grupėms planus. Miškų priskyrimo miškų grupėms planai pradedami rengti tik po to, kai miškų tvarkymo schema patvirtinama ir įregistruojama Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre. Miškų tvarkymo schema rengiama kiekvienai apskrčiai vidutiniškai kas 10 metų. Miškų tvarkymo schemos rengimas dėl sudėtingo proceso trunka 24-30 mėn. Įstatymo projektu siekiama pagreitinti ir supaprastinti miškų priskyrimo miškų grupėms procedūras, siūloma numatyti, kad vadovaujantis Vyriausybės tvirtinamais Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvais ir nustatyta Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarka, miškų priskyrimo miškų grupėms planus rengtų ir tvirtintų Valstybinė miškų tarnyba. Miškų grupių nustatymo procedūrai, nebūtų taikomi teritorijų planavimo dokumentų rengimo reikalavimai, tačiau miškų priskyrimo miškų grupėms planų rengimo procese galėtų dalyvauti suinteresuota visuomenė.

Šiuo metu Miškų įstatyme numatyta, kad miško valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei yra rengiamas vidinės miškotvarkos projektas. Siekiant aiškesnio ir paprastesnio miškuose veiklos planavimo Įstatymo projekte siūloma numatyti atvejus, kai miškotvarkos projektų rengimas privalomas, taip pat įtvirtinti miškotvarkos projektų galiojimo trukmę. Siekiant geresnės miškotvarkos projektų rengimo kokybės įstatymo projektu siekiam nustatyti kvalifikacinius reikalavimus miškotvarkos projektų rengėjams, jų atestavimo tvarką. Siekiant aiškumo nustatyti laikotarpį, kuriam Vyriausybė patvirtina metinę pagrindinių kirtimų normą, tai pat įtvirtinti, kad aplinkos ministro nustatoma metinė pagrindinių kirtimų normą valstybiniuose miškuose atskirais metais gali kisti ne daugiau kaip 20 procentų nuo Vyriausybės patvirtintos vidutinės metinės pagrindinių miško kirtimų normos, tačiau negali viršyti penkerių metų vidutinių normų sumos.

3) Atsisakyti pridėtinės vertės nekuriančio teisinio reguliavimo ir perteklinių apribojimų

Įstatymo projektu siekiama atsisakyti miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimų. Minėti ribojimai ne tik prieštarauja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63 straipsnyje numatytam laisvam kapitalo judėjimui, bet ir daro neigiamą poveikį konkurencijos laisvei. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad įstatymas saugo sąžiningos konkurencijos laisvę. Pagal šiuo metu Miškų įstatyme įtvirtintą reguliavimą ilgiau rinkoje veikiantys ūkio subjektai, kurie iki ribojimų įsigaliojimo jau buvo įsigiję daugiau nei 1500 ha miškų ūkio paskirties žemės plotus yra šiuo metu privilegijuotoje padėtyje, lyginant su kitais ūkio subjektais, kurie galbūt siektų plėsti savo veiklą, tačiau dėl nustatytų ribojimų to daryti nebegali. Miškų ūkio paskirties žemės ribojimai taip pat nėra taikomi valstybinių miškų valdytojams (VĮ Valstybinių miškų urėdijai), todėl tai jiems sudaro palankesnes ūkinės veiklos sąlygas ir suteikia išskirtinį ekonominį pranašumą privačių miškų savininkų atžvilgiu, o tai iškreipia sąžiningos konkurencijos laisvę ir pažeidžia ūkio subjektų lygiatėsiškumo principą.

Minėtu reguliavimu taip pat sukurama papildoma administracinė našta asmenims, norintiems įsigyti miškų ūkio paskirties žemės. Asmuo, netgi ir šiuo metu neturintis miškų ūkio paskirties žemės, visais atvejais prieš sudarydamas pirkimo sandorį privalo kreiptis į Nacionalinę žemės tarnybą ir gauti jos sutikimą, taip pat, prieš notarui tvirtinant sandorį, turi užpildyti specialią miškų ūkio paskirties žemės sklypo pirkėjo deklaraciją, patvirtinančią, kad sudarius miškų ūkio paskirties žemės sklypo perleidimo sandorį asmens ir su juo susijusių asmenų turimo miško žemės plotas neviršys didžiausio galimo ploto. Per 2022 metus Nacionalinė žemės tarnyba išdavė beveik 11 tūkst. sutikimų. Tokios papildomos biurokratinės procedūros daro neigiamą poveikį miškų ūkio paskirties žemės rinkai ir prailgina pardavimo ir pirkimo procesus.

Šiuo metu Lietuvoje privatūs miškai sudaro apie 40 % viso miškų ploto, o juos valdo daugiau nei 255 tūkst. privataus miško savininkų ir vidutiniškai vienas privataus miško savininkas turi apie 3,35 ha miško žemės. Atsižvelgiant į Lietuvos privačių miškų sektoriaus ypatumas, nėra grėsmės, kad galėtų įvykti privačios miškų ūkio paskirties žemės koncentracija. Šiuo metu esantis didelis privačių miškų savininkų skaičius ir mažos miško valdos turi įtakos neracionaliai miškų ūkio veiklai, todėl turėtų būti siekiama didesnių miško valdų, kuriose, vadovaujantis tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, būtų galima vykdyti darnią, nepertraukiamą ir ekonomiškai efektyvią ūkinę veiklą, apimančią ne tik miško naudojimą, tačiau ir kompleksines miško auginimo, priežiūros ir apsaugos priemones. Pažymėtina, kad tokio pobūdžio įsigyjamos miškų ūkio paskirties žemės plotų ribojimai nėra taikomi kaimyninėse Europos Sąjungos valstybėse.

Įstatymo projektu siekiama atsisakyti atskiros privačių miškų tvarkymo ir naudojimo reguliavimo, nes visų nuosavybės formų miškai turėtų būti tvarkomi pagal vienodus tvaraus miškų ūkio principus. Šiuo metu galiojantys Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 799 „Dėl Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų patvirtinimo“ iš esmės tik atkartoja numatytas nuostatas numatytas Miškų įstatyme arba aplinkos ministro tvirtinamuose teisės aktuose, todėl tikslinga įstatyme atsisakyti nuorodų į šį teisės aktą, svarbiausias nuostatas perkeltiant į Miškų įstatymą.

Įstatymo projektu taip pat siekiama atsisakyti detalaus mažmeninės prekybos miškų urėdijoje pagaminta mediena reguliavimo, įstatyme paliekant reikalavimą, kad mažmeninėje prekyboje miškų urėdija mažmeninėje prekyboje galėtų parduoti iki 7 procentų metinės pagrindinių miško kirtimų normos apimties, prioritetą teikiant malkinės medienos pardavimui gyventojams.

4) Tobulinti miško kirtimų reguliavimą ir supaprastinti procedūras, išlaikant dėmesį aplinkosauginiams ir darbų saugos reikalavimams

Siekiant geresnės gamtinių vertybių apsaugos, ypač saugomose teritorijose, taip pat tinkamesnio ekologinio ar socialinio prioriteto miškų tvarkymo, įstatymo projektu siūloma drausti ir riboti miško kirtimus jautriausiuose gamtinių ir socialiniu požiūriu miškuose: uždrausti pagrindinius miško kirtimus dabartinių IIA ir IIB grupių (ateityje – ekologinio ir socialinio prioriteto daugiafunkciuose) miškuose, dabartinėje III miškų grupėje – plynuosius pagrindinius miško kirtimus didesnio kaip 3 hektarų ploto biržėmis, nacionaliniuose parkuose - plynuosius pagrindinius miško kirtimus pelkinių ir užmirkusių augaviečių medynuose, atvejinius pagrindinius miško kirtimus valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose ir draustiniuose – didesnėmis kaip 3 hektarai biržėmis.

Mažinant administracinę našta ir atsisakant vertės nekuriančių procedūrų, siūloma nustatyti, kad pagal leidimą kirsti mišką miško kirtimus galima bus vykdyti 12 mėnesių nuo leidimo kirsti

mišką išdavimo dienos; leidimo kirsti mišką gauti nereikės, kai atliekami jaunuolynų ugdymo, sausuolių ir vėjavartų kirtimai atrankiniais sanitariniais miško kirtimais, miško valdos ribinių linijų kirtimai, medžių kirtimai grioviuose, proskynose, pavojų keliančių medžių kirtimai; o dabartinės III ir IVA grupės (ateityje – ekonominio prioriteto daugiafunkčiuose) miškuose taip pat ir kai miškas kertamas neplynais miško kirtimais savo reikmėms, po kurių liks ne mažesnis nei 0,6 medyno skalsumas (išskyrus miškuose, esančiuose saugomose teritorijose, Natura 2000 teritorijose ar kultūros paveldo teritorijose).

Siekiant racionaliau panaudoti ūkiniuose (ekonominio prioriteto) miškuose užaugintą medieną, lanksčiau reaguoti į medienos rinkos pokyčius ir sudaryti sąlygas privačių miškų savininkams ar valstybinių miškų valdytojams, o kartu ir valstybei gauti didesnę ekonominę grąžą, įstatymų pakeitimais siūloma leisti vykdyti pagrindinius miško kirtimus pasirinktinai pagal tikslinį skersmenį arba pagrindinių miško kirtimų amžių.

Siūloma nustatyti, kad miško kirtimai, medynų auginimo priemonės ir kiti miško darbai turi būti vykdomi laikantis aplinkos ministro tvirtinamų miško darbų saugos reikalavimų.

5) Geresnė naujų savaiminių miškų, genetinių išteklių apsauga ir atkurtų miškų kokybė

Siekiant ambicingų miškingumo didinimo tikslų, ypač sąsajoje su miškų potencialo absorbuoti anglies dvideginį ir kaupti anglį didinimu, kartu sudarant teisinės prielaidas medžių savaiminukais apaugusių žemės plotų išsaugojimui ir transformavimui į mišką, Įstatymo projektu siūloma sumažinti pačių savaiminukų amžiaus ribą nuo 20 iki 10 metų, kuomet valstybinėje žemėje išaugę nauji savaiminiai miškai jau būtų privalomai įtraukiami į miškų apskaitą. Tuo tarpu privačioje žemėje tai būtų paties žemės savininko apsisprendimas, kurį priimti padėtų numatomos finansinio skatinimo priemonės, integruojamos į naująją Lietuvos Respublikos nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų planą. Šios teisinės prielaidos, kartu su finansinėmis paskatomis galėtų prisidėti prie apytikriai 18 tūkst. ha naujų savaiminių miškų įtraukimo į apskaitą ir jų geresnės apsaugos.

Siekiant geresnės genetinių miško išteklių apsaugos, pirmąkart įstatymo lygmeniu siūloma įtvirtinti genetiniams miško medžių ištekliams priskirtinų miškų kategoriją ir jų atkūrimo principus, taip pat siūloma įtvirtinti, kad genetiniai miško medžių ištekliai ir sėkliniai medynai, sėklinės miško medžių plantacijos ir kiti Valstybinės miškų tarnybos įvertinti medynai sudaro sėklinę miško bazę. Siūloma nustatyti, kad miško dauginamoji medžiaga miško medžių selekcijai, miškams atkurti ir įveisti turi būti ruošiamą tiksliai patvirtintuose sėklinės miško bazės objektuose.

Siekiant gerinti miškų atkūrimo kokybę, miško savininkams ir valdytojams siūloma nustatyti prievolę ne tik atsodinti iškirstą ar žuvusį mišką arba užtikrinti jo atžėlimą tikslinėmis medžių rūšimis, bet ir pasodintus miško želdinius arba atžėlusius miško želinius prižiūrėti ir saugoti, kol susiformuos jaunuolynas, kad būtų galima laikyti, kad miškas iš tikrųjų atkurtas arba įveistas. Be to, Įstatymo lygmeniu siūloma reglamentuoti Leidimų naudoti atitinkamos kilmės miško dauginamąją medžiagą išdavimą ir miško dauginamosios medžiagos tiekėjų veiklą.

6) Aiškesnis miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis reguliavimas

Siekiant užtikrinti geresnę gamtinių vertybių apsaugą atviro tipo kraštovaizdyje, kai šių vertybių apsauga nesuderinama su miško auginimu, siūloma numatyti papildomą išimtinį miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejį. Šiuo metu atviro tipo Europos Bendrijos svarbos buveinių (pvz., pievų, smėlynų, pelkių) atkūrimui medžiais apaugusioje ir miškams priskirtoje žemėje

nėra teisinio pagrindo. Be to, siekiant aiškesnio miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis reguliavimo, siūloma naujai išdėstyti ir kitus išimtinis miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejus, aiškiau ir konkrečiau suformuluoti esminius reikalavimus pavertimo procedūrai.

7) Paprastesnis rekreacinių ir infrastruktūros objektų, neturinčių įtakos miško ekosistemai, įrengimas

Įstatymo projektu siūloma leisti miško žemėje paprasčiau vykdyti veiklą, kuri nedaro esminės įtakos miško ekosistemai. Šiuo metu susidaro tokios situacijos, kai nėra galimybės ne per miško žemę tiesti inžinerinius tinklus (pvz., elektros, vandens tinklus) ir taip užtikrinti šalia miško gyvenančių asmenų teisę į elektros ir vandens tiekimą, tačiau šių tinklų įrengimas miško žemėje šiuo metu negalimas. Tokiais atvejais miško žemė turėtų būti paverčiama kitomis naudmenomis, tačiau miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis turėtų būti taikomas tik išimtiniais atvejais, todėl miško žemėje racionalesnis ir mažiau poveikio turintis sprendimas galėtų būti galimybė miško žemėje įrengti nedidelius inžinerinius tinklus, jei jie nekenktų miško ekosistemai. Nedidelio pločio žemės juostos iš esmės išlaikytų miško ekosistemos tęstinumą ir vertinant viso miško masyvo masteliu išsaugotų pagrindinius miško ekosistemos požymius, atitinkamai įstatyme būtų nustatomi aiškūs inžinerinių tinklų įrengimo saugikliai, kad būtų užtikrinama miško ekosistemos apsauga.

Įstatymų pakeitimais taip pat siekiama leisti miško žemėje įrengti nesudėtingus rekreacinės miško infrastruktūros objektus be miškotvarkos projekto. Šiuo metu pagal galiojančius teisės aktus bet kokios miško infrastruktūros įrengimui reikalingas patvirtintas vidinės miškotvarkos projektas. Toks reguliavimas laikytinas pertekliniu, nes tam tikrų nesudėtingų objektų įrengimas neturi įtakos miško ekosistemai ir jų papildomas planavimas nėra tikslingas. Siekiant užtikrinti, kad nebūtų piktnaudžiaujama įrengiant šiuos objektus, siūlytina įstatyme numatyti baigtinis sąrašą objektų, kuriuos galima įrengti be miškotvarkos projekto, o kitų objektų, kuriuos galima įrengti miško žemėje, įrengimas toliau privalėtų būti suplanuotas miškotvarkos projekte.

8) Pertvarkyti bendrųjų miškų reikmių finansavimo sistemą

Įstatymų pakeitimais siekiama įgyvendinti 2020 metų lapkričio 3 d. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimą Nr. KT187-N15/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, kuriais reguliuojamas tam tikrų programų, fondų arba institucijų finansavimas, nuostatų atitiktis Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

Šiais įstatymų pakeitimais taip siekiama tobulinti bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo sistemą siekiant geriau išsaugoti visuomenei svarbias miško ekosistemų paslaugas, racionaliau ir tikslingiau panaudoti bendrosioms miškų ūkio reikmėms skirtas tikslines valstybės biudžeto lėšas.

Įgyvendinant Nacionalinio miškų susitarimo proceso nuostatą „Peržiūrėti miškams taikomo specifinio apmokestinimo ir lėšų panaudojimo sistemą (įskaitant specifinę 5 proc. įmoką), kad mokesčiai nemažintų privataus miškų ūkio gyvybingumo ir konkurencingumo bei neslopintų medienos tiekimo į rinką, skatintų rinktis inovatyvius, gamtai palankesnius miškininkavimo metodus, prisidėtų prie miškų infrastruktūros priežiūros ir tvarkymo, gamtotvarkos priemonių miškuose įgyvendinimo skatinimo“, įstatymų pakeitimais taip pat siekiama atsisakyti privačių miškų savininkų privalomųjų atskaitymų į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką.

9) Sudaryti prielaidas VI Valstybinių miškų urėdijos pertvarkymui į akcinę bendrovę

Įstatymų pakeitimais siekiama įgyvendinti Vyriausybės 2021 m. lapkričio 10 d. patvirtintą Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių planą, kuriame numatytas VĮ Valstybinių miškų urėdijos pertvarkymas į kitos akcinę bendrovę. Šiais pakeitimais būtų įgyvendinamos ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijos, kad „<...> Planai Miškų urėdiją pertvarkyti į ribotos atsakomybės bendrovę žymiai pagerintų įmonės valdymo tvarką, kai kuriuos sprendimų priėmimo įgaliojimus iš valstybės perkeltų valdybai. <...> Vyriausybės naujoji pozicija, raginanti pertvarkyti Miškų urėdiją, atitinka darbo grupės rekomendaciją, nes toks pakeitimas sustiprintų valdybą ir jos gebėjimus profesionaliai prižiūrėti įmonę“. Pažymėtina, kad įmonės juridinio statuso pasikeitimas neturės neigiamos įtakos nei valstybinių miškų naudojimui nei apsaugai. Valstybinės reikšmės miškai, t. y. visi VĮ Valstybinių miškų patikėjimo teise valdomi miškai, kaip numato Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnis, išliks valstybės nuosavybe, o miškų urėdija juos toliau galės valdyti tik patikėjimo teise. Miškai taip pat nebus investuojami į bendrovės įstatinį kapitalą, visos miškų urėdijos, kaip akcinės bendrovės, akcijos bus valstybės nuosavybė.

Įstatymų pakeitimais taip pat siūloma atsisakyti valstybinių miškų apsaugos pareigūnų instituto. Pagal šiuo metu galiojantį Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą tokios viešojo administravimo veiklos akcinės bendrovės negali vykdyti. Taip pat pažymėtina, kad šiuo metu valstybinių miškų apsaugos pareigūnų statusą turi maždaug 250 VĮ Valstybinių miškų urėdijos darbuotų (Prevencijos skyriaus, Miško apsaugos skyriaus darbuotojai, regioninių padalinių vyr. miškininkai, miško apsaugos specialistai ir girininkai), tačiau jų veikla kaip valstybinių miškų apsaugos pareigūnų užima tik nedidelę dalį tarp kitų jų vykdomų funkcijų. 2022 metais valstybinių miškų apsaugos pareigūnai iš viso nustatė 81 pažeidimo atvejį valstybiniuose miškuose ir nubaudė 63 asmenis. Be to, valstybinių miškų apsaugos pareigūnų funkcijos iš esmės dubliuojasi su Aplinkos apsaugos departamento pareigūnų vykdomomis miškų kontrolės funkcijomis, todėl neteisėtos veiklos užkardymas valstybiniuose miškuose liktų būtent Aplinkos apsaugos departamento kompetencijoje, o valstybinių miškų apsaugoje ir pažeidimų prevencijoje ir toliau veiktų ir už konkrečių miško plotų priežiūrą ir apsaugą atsakingi miškų urėdijos darbuotojai neturėdami pareigūno statuso.

10) Patikslinti pagrindines sąvokas ir lankymosi miške tvarką, apibrėžti Miškų konsultacinės tarybos veiklą

Siekiant užtikrinti teisinį aiškumą ir praktikoje atsirandančias taikymo problemas, siūloma patikslinti pagrindines miškų reguliavimui svarbias sąvokas, kaip miškas, miško žemė, medynas, miško infrastruktūra ir kt.

Siekiant užtikrinti suinteresuotos visuomenės dalyvavimą svarstant svarbiausius miškų politikos klausimus, svarbu pačiame Miškų įstatyme apibrėžti Miškų konsultacinės tarybos veiklą ir jos formavimo principus. Į tai, kad šiuo metu to nenustato Miškų įstatymas dėmesį atkreipė ir Nacionalinio susitarimo dėl miškų proceso dalyviai ir Specialiųjų tyrimų tarnyba 2023 m. kovo 10 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje Nr. 4-01-1995 „Dėl Miškų konsultacinės tarybos darbo reglamento“.

Įstatymo projektu siekiama nustatyti kompensavimo privačių miškų savininkams už nustatytus veiklos apribojimus miškuose, esančiuose ne saugomose teritorijose, tvarką, kadangi šiuo metu Saugomų teritorijų įstatymas numato apima tik tuos atvejus, kai ūkinės veiklos apribojimai nustatomi saugomoje teritorijoje esančioje miško žemėje.

Specialiųjų tyrimų tarnybos 2019 m. spalio 29 d. rašte Nr. 4-01-9169, 2020 m. balandžio 7 d., rašte Nr. 4-01-2659 pateiktos pastabos dėl teisės aktuose nustatytų reikalavimų asmenų lankymuisi miške, kuo vadovaujantis siekiama pagrįstų bei objektyvių sprendimų dėl asmenų lankymosi miškuose apribojimo priėmimo, taip pat įgyvendinant Nacionalinio miškų susitarimo procese sutartą nuostatą „Užtikrinti laisvą lankymąsi visuose miškuose, kartu pripažįstant privačių miškų savininkų teisėtus lūkesčius dėl saugumo ir įgyvendinti nuosavybės teises, kad nebūtų tiesiogiai trikdomas savininko privatumas ar trukdoma įstatymais numatyta veikla“, siūloma akcentuoti privačių miškų savininkų saugumą, privačiuose miškuose besilankančių asmenų elgesio normas. Taip pat aktuali transporto priemonių judėjimo miškuose problema, todėl siūloma tikslinti transporto priemonių (išskaidant reikalavimus motorinėms ir nemotorinėms transporto priemonėms) važinėjimo miškuose reikalavimus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymų projektų iniciatorius – Aplinkos ministerija. Įstatymų projektis parengė Aplinkos ministerijos Miškų politikos grupės (vadovas Nerijus Kupstaitis, tel. 8 686 16804, el. p. nerijus.kupstaitis@am.lt) patarėjas Edvinas Emarta, tel. 8 695 35 081, el. p. edvinas.emarta@am.lt, patarėja Zita Bitvinskaitė, tel. 8 646 89813, el. p. zita.bitvinskaite@am.lt, patarėja Ada Teberienė, tel. 8 687 98259, el. p. ada.teberiene@am.lt, vyresn. patarėjas Zbignevas Glazko, tel. 8 696 77066, el. p. zbignev.glazko@am.lt, vyresn. patarėjas Vytautas Martuzevičius, tel. 8 696 77430, el. p. vytautas.martuzevicius@am.lt, patarėja Vilija Masaitienė, tel. 8 695 74949, el. p. vilija.masaitiene@am.lt, vyr. specialistė Daiva Kazlauskienė, tel. 8 686 07316, el. p. daiva.kazlauskienė@am.lt, patarėja Anžela Valainė, tel. 8 695 15839, el. p. anzela.valaine@am.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai:

Miškų įstatymas

1) Šiuo metu galiojančio Miškų įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad gamtotvarkos priemonėmis miškuose laikomos vidinės miškotvarkos projektuose suprojektuotos specialios gamtinės aplinkos tvarkymo ir apsaugos priemonės, skirtos palankiai saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių, bendrijų, buveinių ir ekosistemų apsaugos būklei, jų ilgalaikiam išlikimui ir plėtrai užtikrinti

2) Miškų įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad kompleksine miškų ūkio veikla laikoma veikla, apimanti miškų įveisimą, atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, taip pat racionalų miškų išteklių naudojimą bei prekybą mediena ir miško ištekliais, tačiau nepakenkiant gamtotvarkos priemonių miškuose įgyvendinimui.

3) Miškų įstatymo 2 straipsnio 7, 9 ir 20 dalyse reglamentuota, kad medynas tai miško dalis, kurioje sumedėjusios augalijos ardų sandara yra vienoda, vyrauja tam tikra medžių rūšis, augalija yra panašaus amžiaus, turi bendrą augavietę ir ši miško dalis šiais rodikliais skiriasi nuo gretimų miško dalių. Mišku laikomas ne mažesnis kaip 0,1 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių skalsumas ne mažesnis kaip 0,3 ir kurių aukštis natūralioje augavietėje brandos amžiuje siekia ne mažiau kaip 5 metrus, ir kita miško augalija, taip pat ne mažesnis kaip 0,1 hektaro žemės plotas, kuriame medynas išretėjęs ar dėl žmonių veiklos ar gamtinių veiksnių jame laikinai medžių nėra (želdintinos miško aikštės, kirtavietės, žuvę medynai). Mišku nelaikomos laukuose, pakelėse, prie vandens telkinių, gyvenamosiose vietovėse ir kapinėse esančios medžių grupės, kelio juostose įveisti želdiniai,

viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo patikėjimo teise valdomuose ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose augantys medžiai ir krūmai, siauros – iki 10 metrų pločio – medžių juostos, gyvatvorės, pavieniai medžiai ir krūmai, taip pat miestuose ir kaimo vietovėse ne miškų ūkio paskirties žemėje įveisti želdynai. Šių želdinių priežiūrą, apsaugą ir naudojimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas. Miško žemė laikoma apaugę mišku žemės plotai – medynai, taip pat neapaugę mišku žemės plotai – kirtavietės, žuvę medynai, miško laukymės, miško aikštės, mažosios miško pelkės, miško medelynai, sėklinės miško medžių plantacijos ir klonų rinkiniai, miškui įveisti skirta žemė. Prie miško žemės priskiriami tuose pačiuose plotuose esantys miško keliai, kvartalų, technologiniai proskiebiai ir linijos, priešgaisrinės juostos, medienos sandėlių ir kitų su mišku susijusių įrenginių (griovių, pralaidų, tiltelių, priešgaisrinių bokštų ir kitų) užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės.

4) Miškų įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje įtvirtinta, kad miško infrastruktūra tai miško medelynuose įrengta infrastruktūra, miško žemėje esantys miško keliai, miško žemės sausinimo sistemų įrenginiai, miško priešgaisrinės apsaugos sistemos inžineriniai statiniai ir įrenginiai, taip pat kiti inžineriniai statiniai ir įrenginiai, skirti miško rekreacinėms ar aplinkosauginėms funkcijoms įgyvendinti.

5) Miškų įstatymo 2 straipsnio 15, 17 ir 19 dalyje apibrėžtos miško savininkų, miško valdytojo ir miško naudotojų sąvokos. Miško savininkais laikomi valstybė, fiziniai ir juridiniai asmenys ir užsienio valstybėse įsteigtos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, tačiau turinčios civilinį teisnumą pagal tų valstybių įstatymus, įstatymų nustatyta tvarka įgiję nuosavybės teisę į miškus. Miško valdytoju laikomi miško savininkas; miškų urėdija, valstybinio rezervato direkcija, nacionalinio parko direkcija, savivaldybė, valstybės įmonė ar kitas juridinis asmuo, valdantis patikėjimo teise įstatymų nustatyta tvarka jam Vyriausybės nutarimais perduotą valstybinėms funkcijoms įgyvendinti valstybinę miško žemę; kitas fizinis ar juridinis asmuo, užsienio valstybėje įsteigta organizacija, neturinti juridinio asmens statuso, tačiau turinti civilinį teisnumą pagal tos valstybės įstatymus, įgijusi privačios miško žemės valdymo teisę. Miško naudotojais laikomi juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įgijo miško ir miško išteklių naudojimo teisę.

6) Miškų įstatymo 3 straipsnyje nustatyta, kad pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį miškai skirstomi į grupes. Išskiriamos šios miškų grupės: I grupė – rezervatiniai miškai (tai yra valstybinių gamtinių rezervatų, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esančių gamtinių rezervatų ir rezervatinių apyubių miškai); II grupė – specialios paskirties miškai, kurioje skiriami: II A – ekosistemų apsaugos miškai (kraštovaizdžio, telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių miškai ar jų dalys, priešeroziniai miškai) ir II B – rekreaciniai miškai (miško parkai, miestų miškai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai, rekreaciniai miško sklypai ir kiti poilsiui skirti miškai); III grupė – apsauginiai miškai (genetinių, geologinių, geomorfologinių, hidrografinių, kultūrinių draustinių ar jų dalių, kultūrinių rezervatų miškai, atkuriamųjų ir genetinių sklypų, miško sėklinių medynų, laukų apsauginiai, apsaugos zonų miškai); IV grupė – ūkiniai miškai, (miškai, nepriskirti I, II, III miškų grupėms). Šioje miškų grupėje skiriami: IV A – normalaus kirtimo amžiaus ūkiniai miškai ir IV B – trumpo kirtimo amžiaus plantaciniai miškai. Tokios miškų grupės ir jose taikomi veiklos apribojimai iš esmės neatitinka šiandienos klimato kaitos ir biologinės įvairovės iššūkių, kintančių visuomenės poreikių miškams, taip pat neužtikrina tinkamo ekologinių, ekonominių ir socialinių miško verčių balanso.

Miškų įstatymo 3 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad miškus miškų grupėms priskiria Aplinkos ministerija, vadovaudamasi Vyriausybės nustatyta tvarka ir normatyvais. Pažymėtina, kad Vyriausybės nutarimu patvirtinta Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarka ir Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvai. Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašas nustato miškų priskyrimo miškų grupėms ir jų keitimo tvarką ir sąlygas. Miškai miškų grupėms priskiriami aplinkos ministro įsakymu pagal Valstybinės miškų tarnybos parengtus miškų priskyrimo miškų grupėms planus. Miškų priskyrimo miškų grupėms planai pradedami rengti tik po to, kai miškų tvarkymo schema patvirtinama ir įregistruojama Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre. Miškų tvarkymo schemų rengimą reglamentuoja Miškų tvarkymo schemų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406. Kadangi miškų tvarkymo schemas – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, todėl jų rengimui taikomas Teritorijų planavimo įstatymas, kiti teisės aktai, reglamentuojantys teritorijų planavimo procesą. Miškų tvarkymo schemas (toliau – Schema), rengiamos apskričiai vidutiniškai kas 10 metų pagal aplinkos ministro įsakymu patvirtintą Miškų tvarkymo schemų grafiką. Aplinkos ministro (planavimo organizatorius Aplinkos ministerija) sprendimu dėl Schemos rengimo pradžios ir planavimo tikslų pradedama rengti Schema. Vienas iš svarbiausių Schemos uždavinių yra įvertinti esamą miškų priskyrimą miškų grupei, pateikti siūlymus jam tobulinti. Visas Schemos rengimas dėl sudėtingo proceso trunka iki 30 mėn. Pažymėtina, kad patvirtinta ir įregistruota Schema neįtvirtina miškų priskyrimo miškų grupėms, pats miškų priskyrimas tam tikrai miškų grupei įvyksta aplinkos ministrui patvirtinus miškų prikyrimo miškų grupėms planus. Aplinkos ministras paveda Valstybinei miškų tarnybai parengti miškų priskyrimo miškų grupėms planus. Parengtas planų projektas turi būti suderintas su Nacionaline žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Valstybine saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos ir savivaldybių, kurių teritorijas apima parengtų planų projektai, administracijomis. Užbaigus derinimo procedūrą, Valstybinė miškų tarnyba planų projektus turi pateikti Aplinkos ministerijai. Parengtus miškų priskyrimo miškų grupėms planus tvirtina aplinkos ministras. Visas miškų priskyrimo miškų grupėms procesas užtrunka apie 3-4 mėn.

7) Miškų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad miškas nuosavybės teise gali priklausyti valstybei, fiziniams ir juridiniams asmenims bei užsienio valstybėse įsteigtoms organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, tačiau turinčioms civilinį teisnumą pagal tų valstybių įstatymus.

8) Miškų įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad asmuo ar susiję asmenys gali įsigyti tiek miškų ūkio paskirties žemės Lietuvos Respublikos teritorijoje, kad bendras jiems priklausantis iš valstybės ir kitų asmenų įsigytos miškų ūkio paskirties žemės sklypų plotas nebūtų didesnis kaip 1 500 ha. Atitinkamai šiame straipsnyje numatytos šio ribojimo užtikrinimo procedūros.

9) Miškų įstatymo 4 straipsnio 8 dalyje nenumatyta, kad atskirus tame pačiame žemės sklype esančius miško plotus galima išskirstyti į atskirus sklypus netaikant nustatytų reikalavimų, taip pat kad privati miško valda arba privačiame ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esanti miško žemė galėtų būti dalijama į dalis, jei žemės sklypą į dalis dalija skiria valstybinės reikšmės (magistraliniai, krašto, rajoniniai), vietinės reikšmės (viešieji) keliai, geležinkeliai ir neprivatizuojami hidrografiniai objektai, taip pat keliais užimti plotai, neišskaityti į privatizuojamo žemės sklypo bendrą plotą.

10) Miškų įstatymo 4 straipsnio 10 dalyje numatytas nebaigtinis miškų, kurie priskiriami valstybinės reikšmės miškams, sąrašas, t. y. kad jais laikomi ir kiti miškai, Vyriausybės sprendimu priskirti valstybinės reikšmės miškams. Šiam tikslui Aplinkos ministerija organizuoja, Valstybinė

miškų tarnyba rengia ir po to Vyriausybė tvirtina valstybinės reikšmės miškų schemas, jas nuolat Vyriausybės nutarimais keičia.

Miškų įstatymo 4 straipsnio 10 dalyje taip pat nustatyta, kad valstybinės reikšmės miškams priskiriami miestų miškai. Pagal galiojantį teisinį reguliavimą miestų plėtros metu miesto teritorijoms priskirti privatūs miškai turi būti priskirti valstybinės reikšmės miškų plotams.

11) Miškų įstatymo 4 straipsnio 13 dalyje nustatyta, kad Laisvos valstybinės žemės fonde esantys ir nepanaudoti nuosavybės teisėms atkurti valstybinių miškų sklypai, kurie yra įsiterpę į valstybinės reikšmės miškus arba su jais ribojasi, arba yra 5 ha ir didesni ir turi privažiavimo kelius, Vyriausybės nutarimais perduodami patikėjimo teise valdyti miškų urėdijai. Kiti nuosavybės teisėms atkurti nepanaudoti valstybinių miškų sklypai parduodami aukcionuose, jeigu kituose įstatymuose nenustatyta kitaip. Teisės aktai parduoti miškų paskirties žemės saugomose teritorijose galimybės nenumato, todėl nesprendžiamas Laisvos valstybinės žemės fonde esančių ir nepanaudotų nuosavybės teisėms atkurti valstybinių miškų klausimas. Nuosavybės teisių atkūrimo procesas vyksta jau 30 metų, o laisvos valstybinės žemės fonde vis dar esantys nemaži miškų plotai (apie 50 tūkst. ha) iš esmės netvarkomi, miškininkystės veikla nevykdoma. Dėl to jie degraduoja, mažėja jų socialinė ir ekonominė vertė, kartu neužtikrinama ir gamtinių vertybių tuose miškuose apsauga, kai tam reikalinga gamtotvarkos priemonių taikymas.

12) Miškų įstatymo 4¹ nustatyta, kad pirmumo teisę įsigyti privačią miškų ūkio paskirties žemę, kuri yra valstybinių parkų konservacinio, ekologinės apsaugos ir rekreacinio prioriteto zonose, valstybiniuose draustiniuose ir kitose saugomose teritorijose, kurioms suteiktas *Natura 2000* statusas, arba kuri ribojasi su valstybinės reikšmės mišku, už tokią pat kainą ir kitomis tokiomis pat sąlygomis turi valstybė.

13) Miškų įstatymo 4¹ nenustatyta kiek laiko galioja Nacionalinės žemės tarnybos išduotos pažymos dėl pirmumo teisės įsigyti miškų ūkio paskirties žemės sklypą.

14) Miškų įstatyme nėra apibrėžta Miškų konsultacinės tarybos veikla, formavimo principai. Aplinkos ministro įsakymu yra tvirtinama Miškų konsultacinės tarybos, skirtos pasiūlymams aplinkos ministrui miškų politikos ir strategijos formavimo ir kitais svarbiausiais miškų klausimais teikti, sudėtis, darbo reglamentas.

15) Miškų įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Lietuvos Respublikoje miškų urėdija veikia pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, t. y. gali būti tik valstybės įmone.

16) Miškų įstatyme nenumatyta, kad miškų urėdija vykdytų pavojingų medžių kirtimą Nacionalinės žemės tarnybos patikėjimo teise valdomuose miškuose, vykdytų kompleksinę miškų ūkio veiklą kariniuose poligonuose ir karinio mokymo teritorijose, kai juose nevyksta mokymai ar pratybos, taip pat organizuotų židinių naikinimą visų nuosavybės formų miškuose medžių spyglius ir lapus graužiančių miško kenkėjų masinio išplitimo vietose aviacijos pagalba, kai nėra kitų veiksmingų priemonių likviduoti židinių.

17) Miškų įstatymo šiuo metu reglamentuota, kad yra valstybinių miškų apsaugos pareigūnai, kurie yra miškų urėdijos darbuotojai, atliekantys miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų valstybinių miškų apsaugą ir turintys nustatytus įgaliojimus. Miškų įstatymo 6 straipsnis detaliai nustato valstybinių miškų apsaugos pareigūnų teises ir pareigas.

18) Šiuo metu Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad privalomieji 5 procentų atskaitymai iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką nustatyti ir privačių miškų,

ir valstybinių miškų valdytojams. Šie atskaitymai įtraukiami į valstybės biudžetą ir naudojami tik bendrosioms miškų ūkio reikmėms ir gamtotvarkos priemonėms miškuose finansuoti.

19) Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatytas nebaigtinis sąrašas bendrųjų miškų ūkio reikmių, kurioms finansuoti naudojamos iš privalomųjų 5 procentų atskaitymų gautos lėšos. Taip pat nustatyta, kad bendrosioms miškų ūkio reikmėms ir gamtotvarkos priemonėms miškuose tenkinti skirtas lėšas administruoja ir jų naudojimo tvarką nustato Aplinkos ministerija.

20) Miškų įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms tenkinti valstybinių miškų valdytojams nustatomi privalomieji 10 procentų atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką.

21) Miškų įstatymo 7 dalyje numatyta, kad miškų urėdija Vyriausybės nustatyta tvarka didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje parduoda žaliavinę medieną, miško kirtimo liekanas ir nenukirstą mišką. Didmeninė prekyba valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis vykdoma per elektroninę medienos pardavimo sistemą organizuojant aukcionus ilgalaikėms (nuo trijų iki dešimties metų trukmės), pusmetinėms (šešių mėnesių trukmės) ir trumpalaikėms (iki trijų mėnesių trukmės) sutartims sudaryti. Mažmeninėje prekyboje parduodama iki 7 procentų metinės pagrindinių miško kirtimų normos ir miško tarpinio naudojimo apimtys. Mažmeninėje prekyboje parduodamas nenukirstas miškas ir žaliavinė mediena, prioritetą teikiant malkinės medienos pardavimui gyventojams.

Šiuo metu galiojančiame Miškų įstatyme nenumatyta, koku būdu miškų urėdija vykdo prekybą biokuru.

22) Miškų įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nenustatytas baigtinis sąrašas atvejų, kai asmenų lankymasis miškuose gali būti uždraustas ar apribotas.

23) Galiojančiame Miškų įstatyme nėra akcentuotas privačių miškų savininkų saugumo klausimas, taip pat nenustatyti reikalavimai dėl motorinių/nemotorinių transporto priemonių važinėjimo ne miško keliais ir ne tam skirtais takais, leidimų kultūros, sporto ir kitų renginių miškuose organizavimui gavimo, derinimo.

24) Šiuo metu galiojančiuose įstatymuose nėra nustatyta kompensavimo privačių miškų savininkams už nustatytus miškų ūkio veiklos apribojimus atvejai, kai veiklos apribojimai nustatomi ne saugomoje teritorijoje esančioje miško žemėje.

25) Šiuo metu galiojančiuose įstatymuose nenumatyta, kad miško žemėje galėtų būti įrengiami inžineriniai tinklai.

26) Galiojantis Miškų įstatymo 13 straipsnis reglamentuoja miškų inventorizacijos vykdymą jų tikslus ir Miškų kadastro sudarymą. Šiuo metu vykdomos dvi miškų inventorizacijos – valstybinė miškų inventorizacija (nacionalinė miškų inventorizacija atrankiniais metodais) ir miškų sklypų inventorizacija. Šio straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad valstybinės miškų inventorizacijos duomenimis, tvarkoma miškų apskaita ir sudaromas Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastras. Šis reglamentavimas iš esmės neveikia, kadangi Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastras sudaromas miškų sklypų inventorizacijos duomenų pagrindu. Šio straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastre registruoti duomenys apie miškus ir miško žemę šio kadastro tvarkytojo teikimu įrašomi į Nekilnojamojo turto registrą Nekilnojamojo turto registro įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, šis reglamentavimas neveikia, todėl naikintinas.

27) Pagal galiojantį reguliavimą medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius ne mažesnis kaip 20 metų, apaugusi ne miško žemė inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą aplinkos ministro nustatyta tvarka, nors miškas (jaunuolynas) ir jo ekosistema susiformuoja maždaug 7-ais medžių

augimo metais. Be to, šis reguliavimas ydingas, kadangi nėra atsižvelgiama į privataus valdytojo interesus, pasitaiko atvejų kai privačios žemės savininkai nesutinka su saviminukais apaugusio žemės įrašymu į Miškų valstybės kadastrą.

28) Miškų įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad miškotvarkos projektas – tai dokumentas, pagal kurį organizuojama miškų ūkio veikla ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai. Minėto straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad skiriami du miškotvarkos projektų tipai: miškų tvarkymo schemas – tai specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, rengiami valstybinių miškų valdytojų bei regionų teritorijoms ir skiriami bendrajai miško žemių naudojimo politikai nustatyti, jų tvarkymo koncepcijai parengti; vidinės miškotvarkos projektai – tai miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti. Praktiškai miškų tvarkymo schemas naudojamos tik miškų priskyrimo miškų grupėms pasiūlymams parengti, nors pats miškų priskyrimas grupėms vykdomas atskiru procesu.

29) Miškų įstatyme nenustatyta vidinės miškotvarkos projektų galiojimo trukmė.

30) Miškų įstatymo 14 str. 5 d. nustatyta, kad metinę pagrindinių miško kirtimų normą valstybiniuose miškuose tvirtina Vyriausybė, tačiau neįtvirtinta, kokiam laikotarpiui ši norma patvirtinama.

31) Miškų įstatyme nenumatyti miškotvarkos projektų rengėjų kvalifikaciniai reikalavimai, jų atestavimo tvarka.

32) Nors Lietuva dar 1993 m. tapo Europos genetinių miško medžių išteklių programos (EUFORGEN) nare ir aktyviai dalyvauja šios programos veikloje, o šalies genetiniai miško medžių ištekliai įtraukti į EUFORGEN informacinę sistemą kaip Europos miško medžių genetiniai ištekliai, o jų reikšmė vietinių Lietuvos medžių rūšių populiacijų išsaugojimui, atkūrimui ir būsimų miškų kokybei itin didelė, tačiau iki šiol Miškų įstatyme šie genetiniai miško medžių ištekliai neregamentuoti. Galiojančiame Miškų įstatyme nenustatyta, kokiu principu remiantis užtikrinama genetinių medžių išteklių (populiacijų) apsauga ir atkūrimas jų kilmės vietose (in situ). Sėklinės miško bazės, miško dauginamosios medžiagos kilmės ir kokybės, ir jos tiekėjų veiklos reikalavimai taip pat neregamentuoti įstatymo lygmeniu, o nustatyti tik aplinkos ministro tvirtinamuose teisės aktuose – Miško dauginamosios medžiagos nuostatuose, Leidimų įvežti ir naudoti miško dauginamąją medžiagą miškui želdinti išdavimo tvarkos apraše ir Miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašo sudarymo tvarkos apraše.

33) Galiojančiame Miškų įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad miškas laikomas atkurtu, kai po 2-3 metams po miško iškirtimo arba miško žuvimo fakto nustatymo miško atžėlimo procesas dar vos tik prasidėjęs (pasirodo pirmieji atželiančio miško elementai) arba miškas ką tik pasodintas ir net nepaėjęs prigijimo, išlikimo, jaunų medelių apsaugos nuo miško kenkėjų, ligų ir nepageidaujamos augalijos stebimo ciklo. Tai nesuderinta su šio straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatomis, kuriose nurodyta, kad miško atkūrimo procesas apima ne tik jo atžėlimą arba pasodinimą, bet ir miško želdinių ir žolinių priežiūrą ir apsaugą, kol susiformuoja jaunuolynas, o miškas laikomas atkurtu ar įveistu tik tada, kai jo kokybė atitinka aplinkos ministro tvirtinamų Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimus. Šiuose nuostatuose nurodyta, kad miško atkūrimo kokybė vertinama 7-aisiais metais po miško atžėlimo arba atsodinimo, per ne mažiau kaip 7 vegetacijos sezonus susiformavus jaunuolynui.

34) Miškų įstatymo 9 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudžiama atlikti miško kirtimus ir naudoti kitus miško išteklius negavus nustatyta tvarka išduoto leidimo, kai pagal galiojančius teisės

aktus toks leidimas reikalingas, tačiau neapibrėžti esminiai leidimų kirsti mišką išdavimo reikalavimai.

35) Miškų įstatymo 3 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyta, kad plynieji pagrindiniai miško kirtimai nacionaliniuose parkuose draudžiami, tačiau išimtis taikoma pelkinių ir užmirkusių augaviečių medynams, nors tai ir nedera su bendra gamtosaugos ir artimos gamtai miškininkystės kryptimi mažinti plynųjų miško kirtimų apimtis saugomose teritorijose.

Miškų įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad II miškų grupės miškuose draudžiami plynieji pagrindiniai miško kirtimai, o gamtinės brandos nepasiekusiuose medynuose draudžiami atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai. Tai sudaro sąlygas plačiai taikyti supaprastintus atvejinius miško kirtimus, kurie savo esme yra artimi plyniesiems ir dažnai neužtikrina tinkamos gamtinių vertybių apsaugos

Miškų įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad III miškų grupės miškuose plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržės plotas negali būti didesnis kaip 5 hektarai. Tokiu būdu miško kirtimų reglamentavimas III miškų grupės (apsauginiuose) miškuose iš esmės yra artimas kirtimų reglamentavimui IV grupės (ūkiniuose) miškuose.

Galiojančiame Miškų įstatyme atvejinių pagrindinių miško kirtimų biržių maksimalus plotas neribojamas, kas sudaro prielaidas koncentruotai kirsti didelio ploto biržes, kurios, ypač supaprastintųjų atvejinių miško kirtimų atveju ir ypač saugomose teritorijose, nedera su gamtinių, socialinių ar kultūrinių vertybių apsaugos reikalavimais.

Miškų įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad IVA grupės miškuose valstybiniuose parkuose ir draustiniuose plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržės plotas negali viršyti 8 hektarų.

36) Galiojančiame Miškų įstatyme nustatyta, kad sanitariniais miško kirtimais gali būti iškertami ne tik sanitariniu požiūriu pavojingi medžiai bet ir sausuliai.

37) Miškų įstatyme neapibrėžtas miško kirtimų savo reikmėms vykdymas privačiuose miškuose. LR Vyriausybės nustatyta, kad privačiuose miškuose leidžiami neplynieji kirtimai vyresniuose kaip 20 metų amžiaus III–IV miškų grupių medynuose, kai miško savininkas savo reikmėms per metus iš vieno hektaro išsikerta iki 3 kietmetrių likvidinės medienos, bet ne daugiau kaip 15 kietmetrių iš viso savo miško žemės sklypo.

38) Miškų įstatyme neapibrėžtas leidimo kirsti mišką galiojimo laikas.

39) Miškų įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad miško valdytojai, savininkai ir naudotojai turi pranešti Valstybinei miškų tarnybai apie medžių ligų ir kenkėjų židinius.

40) Mišku įstatyme nepaskirta atsakinga institucija, kuri organizuoja židinių naikinimą visų nuosavybės formų miškuose medžių spyglius ir lapus graužiančių miško kenkėjų masinio išplitimo vietose aviacijos pagalba, kai nėra kitų veiksmingų priemonių likviduoti židinį;

41) Naminių gyvulių ganiava valstybinėje miško žemėje draudžiama, išskyrus Aplinkos ministerijos numatytus atvejus. Privačiuose miškuose gyvulių ganiava draudžiama kirtavietėse ir 20 metų neturinčiuose jaunuolynuose. Toks reglamentavimas ne tik nepagrįstai skiria valstybinius ir privačius miškus, bet ir riboja galimybes naminių gyvulių ganymu palaikyti tam tikrų gamtinių buveinių tinkamą būklę tais atvejais, kai tai netrukdo miško atkūrimui.

42) Miškų įstatyme neapibrėžtos pagrindinių miško kirtimų vykdymo ūkiniuose (ekonominio prioriteto) miškuose pagal tikslinį skersmenį galimybės, kas iš esmės riboja miško savininkų ir valdytojų galimybes racionaliau naudoti miško išteklius, gauti didesnes pajamas už medieną, o valstybei gauti didesnę ekonominę grąžą.

43) Miškų įstatyme nesudarytos teisinės prielaidos poįstatyminiais teisės aktais reglamentuoti miško darbų saugos reikalavimų.

44) Miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis šiuo metu reglamentuoja Miškų įstatymo 11 straipsnis, kuriame išdėstyti išimtiniai miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejai, miško žemės pavertimo tvarka ir kompensavimo tvarka. Galiojančioje redakcijoje išimtiniai miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejai nustatyti saugomose teritorijose ir ne saugomose teritorijose, kurie iš esmės dubliuojasi. Taip pat nėra aišku, kuriuose miškuose miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis negalimas. Miškų įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje numatyti devyni išimtiniai miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejai taip pat numatytas atskiras miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis teisinis reguliavimas saugomose teritorijose, kuris iš dalies prieštarauja minėto straipsnio 1 d. numatytiems atvejams. Tačiau nenumatytas išimtinis atvejis atviro tipo gamtinių buveinių atkūrimui, kai tokių buveinių egzistavimas nesuderinamas su miško augimu.

45) Šiuo metu galiojančio Miškų įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė miškuose, esančiuose vieno kilometro atstumu nuo Baltijos jūros ir Kuršių marių, II grupės rekreaciniuose miškuose ir III grupės vandens telkinių apsaugos zonų, laukų apsauginiuose ir valstybinių parkų apsaugos zonų miškuose paversti miško žemę kitomis naudmenomis naudingųjų iškasenų eksploatavimo teritorijoms formuoti ir naudoti, kai baigiama eksploatuoti šiuo metu naudojamo telkinio dalis, dėl kurios yra išduotas leidimas naudoti naudingąsias iškasenas, ir nėra galimybės tęsti telkinio eksploatavimo ne miško žemėje, dėl ko sulaukiama didelio visuomenės nepasitenkinimo, nes tokiu būdu sunaikinami socialiniu požiūriu svarbūs rekreaciniai miškai, taip pat ekologiniu požiūriu svarbūs apsauginiai miškai.

Administracinių nusižengimų kodeksas

1) 271 straipsnyje numatyta atsakomybė už privačių miškų tvarkymo ir naudojimo tvarkos pažeidimą, taip pat už netinkamą ūkinių priemonių projektavimą, kai dėl to pateiktas tvirtinti vidinės miškotvarkos projektas įvertinamas neigiamai, ir (arba) neteisingos miškų amžiaus ir rūšinės sudėties nustatymą sudarant miškotvarkos projektus.

2) 276 straipsnyje nustatytos baudos už miško įveisimo ir atkūrimo reikalavimų nesilaikymą, miško neatkūrimą per Miškų įstatyme nustatytus terminus ir už miško dauginamosios medžiagos nuostatų pažeidimą per mažos – kelis kartus mažesnės už patiriamas išlaidas atkuriant mišką, atliekant jo priežiūrą ir apsaugą. Dabar baudos dydis fiziniam asmeniui už miško atkūrimo ir įveisimo reikalavimų pažeidimą siekia nuo 30 iki 60 eurų, o juridinių asmenų vadovams – nuo 60 iki 120 eurų. Panašaus dydžio baudos nustatytos ir už Miško dauginamosios medžiagos nuostatų reikalavimų nesilaikymą: bauda fiziniam asmeniui siekia nuo 80 iki 120 eurų, ir juridinių asmenų vadovams – nuo 120 iki 150 eurų. Neatkūrus miško per Miškų įstatyme nurodytus terminus, bauda už kiekvieną neatkurtą miško hektarą asmeniui – po tris šimtus eurų, bet ne didesnė negu šeši tūkstančiai eurų, ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – po keturis šimtus keturiasdešimt eurų už kiekvieną ha, bet ne didesnė negu šeši tūkstančiai eurų. Tai 5 ir daugiau kartų mažiau už miško atkūrimo kaštus, todėl jos ne tik neatgraso nuo pažeidimų, bet ir sukuria situaciją, kai finansiškai palankiau 2 kartus sumokėti baudą užuot atkūrus mišką. Pažeidimų statistika rodo, kad 2021 m. ir 2022 m. pažeidimų skaičius auga: jei 2021 m. už atkūrimo ir įveisimo reikalavimų nesilaikymą buvo nustatyti 4 pažeidimai, tai 2022 m. šis skaičius pasiekė 7 atvejus, už miško neatkūrimą pagal Miškų įstatyme nustatytus terminus 2021 m. nubausti 2 asmenys, 2022 m. tokių pažeidimų išaugo iki 9 atvejų, taip pat nustatyti 2 pakartotinio pažeidimo atvejai.

Dabar galiojančiame 276 str. numatyta atsakomybė tik už per Miškų įstatyme nustatytą terminą neatsodintas arba neatžėlusias kirtavietes, žuvusius medynus, želdinius ir žėlinius. Rengiamame Miškų įstatymo projekte miško atkūrimo procesas išskaidytas į dvi dalis: miško želdinimą ir atželinimą tikslinėmis medžių rūšimis per 3 metus nuo kirtavietės atsiradimo arba medyno, želdinių ar žėlinių žuvimo fakto nustatymo ir miško atkūrimą, kai po 10 metų miško valdytojo arba savininko pastangų – želdinių ir žėlinių priežiūros, atsodinimo ir apsaugos darbų susiformuoja atitinkamos kokybės jaunuolynas. Išskaidžius miško atkūrimo procesą į dvi dalis (atželinimą / atsodinimą ir atkūrimą), todėl ir atsakomybę reikia numatyti už kiekvienos iš jų neatlikimą laiku ir kokybiškai.

3) 426 straipsnyje minimi valstybinių miškų apsaugos pareigūnai, o 589 straipsnyje numatyta jų kompetencija. Tokių pareigūnų instituto atsisakius šį reglamentavimą būtina pakeisti.

Aplinkos apsaugos įstatymas

1) 119 straipsnyje numatyta atsakomybė juridiniams asmenims už privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nustatytos tvarkos pažeidimą, taip pat už atsakomybę už netinkamą ūkinių priemonių projektavimą, kai dėl to pateiktas derinti vidinės miškotvarkos projektas įvertinamas neigiamai, ir (arba) neteisingą miškų amžiaus ir rūšinės sudėties nustatymą sudarant miškotvarkos projektus.

2) 119 straipsnyje numatyta atsakomybė už per nustatytus terminus neatkurtą (neatžėlusį arba neatsodintą) mišką. Rengiamame Miškų įstatymo projekte miško atkūrimo procesą ir jo terminus išskaidžius į 2 dalis: miško želdinimą arba atželinimą tikslinėmis medžių rūšimis (3 metai po kirtavietės atsiradimo arba želdinių, žėlinių ir medyno žuvimo fakto nustatymą) ir miško atkūrimą, kai susiformuoja jaunuolynas (ne vėliau kaip per 10 metų po kirtavietės atsiradimo arba želdinių, žėlinių ir medyno žuvimo fakto nustatymo), būtina pakeisti šio straipsnio nuostatas dėl atsakomybės už neatliktus minėtus veiksmus per Miškų įstatyme nustatytus terminus.

Saugomų teritorijų įstatymas

32 straipsnyje numatyta, kad miško žemę paversti kitomis naudmenomis draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose ir biosferos poligonuose galima reikmėms, susijusioms su šių saugomų teritorijų apsauga, tvarkymu, pritaikymu visuomenės poreikiams ir naudojimui rekreacijai, jeigu tai numatyta šių saugomų teritorijų planavimo dokumentuose ir neprieštarauja šių saugomų teritorijų nuostatomis, tačiau šiame straipsnyje nenumatyta, kad miško žemę paversti kitomis naudmenomis draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose ir biosferos poligonuose būtų galima gamtinių buveinių atkūrimui.

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas

95 straipsnyje numatyta, kad miško žemėje draudžiama tiesti inžinerinius tinklus.

Teritorijų planavimo įstatymas

Įstatyme nustatyta, kad miškų tvarkymo schema yra vienas iš specialiojo teritorijų planavimo dokumentų.

Žemės įstatymas

1) 9 straipsnyje nustatyta, kad valstybinė miško žemė gali būti išnuomojama tik Miškų įstatyme nustatytais veislais vykdyti. Atitinkamai galiojančio Miškų įstatymo 4 straipsnio 8 dalyje

numatyta, kad valstybinė miško žemė Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti nuomojama poilsiui ar kitiems tikslams, išskyrus miškų ūkio veiklai organizuoti.

2) 25 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad miškų ūkio paskirties žemei pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus priskiriami mišku apaugęs plotas (medynai), neapaugęs mišku plotas: kirtavietės, žuvę medynai, miško aikštės, medelynai, daigynai, miško sėklinės plantacijos ir žaliaviniai krūmynai bei plantacijos, žemė, kurią užima miško keliai, kvartalų, technologinės ir priešgaisrinės linijos, medienos sandėlių bei kitų su mišku susijusių įrenginių užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės, žemė, kurioje numatyta įveisti mišką, miško valdose įsiterpusios kitos žemės naudmenos, tarp jų atskirais žemės sklypais nesuformuotos žemės ūkio naudmenos.

3) 25 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad pagal teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytą naudojimo būdą miškų ūkio paskirties žemės sklypai skirstomi į ekosistemų apsaugos miškų sklypus, rekreacinių miškų sklypus, apsauginių miškų miškų sklypus, ūkinių miškų sklypus.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Miškų įstatymas

Įstatymo pakeitimo projekte numatyti šie pagrindiniai pakeitimai:

1) Siekiant aiškiau apibrėžti gamtotvarkos priemonių miškuose tikslus ir numatyti platesnį dokumentų, kuriuose jos gali būti suplanuojamos, sąrašą Įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje numatoma, kad gamtotvarkos priemonėmis miškuose laikomos miškotvarkos projektuose ir (ar) saugomų teritorijų planavimo dokumentuose, invazinių rūšių populiacijų gausos reguliavimo veiksmų planuose, saugomų rūšių apsaugos ir veiksmų planuose suprojektuotos miško žemėje taikomos gamtinės aplinkos tvarkymo, apsaugos ir formavimo priemonės, skirtos palankiai saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių, buveinių ir ekosistemų apsaugos būklei išlaikyti ir (ar) pasiekti. Toks pakeitimas sudarys prielaidas plačiau taikyti gamtinių vertybių apsaugai ir jų būklės gerinimui skirtas gamtotvarkos priemones miškuose.

2) Įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje išplečiama kompleksinės miškų ūkio veiklos sąvoka, numatant, kad ja laikoma veikla, apimanti miškų įveisimą, atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, racionalų miškų išteklių naudojimą bei prekybą mediena, miško ištekliais ir biokoru, taip pat gamtos apsaugos, gamtotvarkos ir rekreacinės infrastruktūros priemonių miškuose įgyvendinimą. Kitaip nei šiuo metu galiojančioje sąvokoje, kad kompleksinė miškų ūkio veikla turi nepakenkti gamtotvarkos priemonių miškuose įgyvendinimui, aiškiai nustatoma, kad pačių gamtos apsaugos ir gamtotvarkos priemonių įgyvendinimas yra kompleksinės miškų ūkio veiklos dalis. Taip pat įtvirtinama, kad prekyba biokuru yra kompleksinės miškų ūkio veiklos dalis. Tokie pakeitimai sudaro prielaidas įvairinti veiklą miškuose, daugiau dėmesio skirti kitoms nei vien su medienos gavyba susijusioms miškų ūkio veikloms. Tuo būdu atliepiamos ir Nacionalinio miškų susitarimo (NMS) proceso metu pasiektų sutarimų nuostatos.

3) Įstatymo 2 straipsnio 11, 12 ir 27 dalyse patikslinamos medyno, miško ir miško žemės sąvokos. Miškas apimtų du elementus, t. y. ne mažesnis kaip 0,1 hektaro miško žemės plotas, kuriame yra pagrindinis miško ekosistemos elementas – medynas arba jame laikinai medyno nėra (kirtavietės, žuvę medynai, krūmynai, miško želdiniai ir/ar žėliniai). Mišku būtų nelaikoma laukuose, pakelėse, prie vandens telkinių, gyvenamosiose vietovėse ir kapinėse esančios medžių grupės, kelio juostose įveisti želdiniai, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo patikėjimo teise valdomuose ne

miškų ūkio paskirties žemės sklypuose augantys medžiai ir krūmai, siauros – iki 10 metrų pločio – medžių juostos, gyvatvorės, pavieniai medžiai ir krūmai, taip pat miestuose ir kaimo vietovėse ne miškų ūkio paskirties žemėje įveisti želdynai, sodai, agromiškininkystės sistemų želdiniai, trumpos (iki 10 metų) rotacijos plantaciniai želdiniai. Medynas atitinkamai būtų apibrėžtas kaip pagrindinis miško ekosistemos elementas ir miško dalis, apaugusi ne jaunesniais nei 7 metų medžiais, kurių skalsumas ne mažesnis kaip 0,3 ir kurių aukštis natūralioje augavietėje brandos amžiuje siekia ne mažiau kaip 5 metrus, ir kita miško augalija. Miško žeme laikoma miškui įveisti skirta žemė, miško užimti žemės plotai ir tuose pačiuose plotuose esančios miško laukymės, mažosios miško pelkės (iki 1 ha ploto), iki 0,1 ha ploto dirbtiniai vandens telkiniai, miško medelynai, sėklinės miško medžių plantacijos ir klonų rinkiniai, miško keliai, kvartalų linijos, technologinės proskynos, priešgaisrinės juostos, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės, medienos sandėlių ir miško infrastruktūros, inžinerinių tinklų siaurose iki 10 metrų pločio žemės juostose, užimti žemės plotai. Tokie pakeitimai geriau suderina tarpusavyje miško, miško žemės ir medyno sąvokas, taip pat sudaro prielaidas mažesnei miško plotų fragmentacijai dėl inžinerinės infrastruktūros.

4) Įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje papildoma miško infrastruktūros sąvoka, kad į ją patenka inžineriniai statiniai ir įrenginiai, skirti miško aplinkosauginėms, socialinėms, kultūrinėms ir dvasinėms funkcijoms įgyvendinti ir laukiniams gyvūnams nelaisvėje laikyti. Kaip ir šiuo metu galiojančiu reguliavimu nenustatomas baigtinis inžinerinių statinių ir įrenginių sąrašas, o tai paliekama veiklos planavimui miško valdoje su miškotvarkos projektu, kuris būtų privalomas tokių inžinerinių statinių ir įrenginių įrengimui miško žemėje (išskyrus Įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje numatytus nesudėtingus rekreacinės miško infrastruktūros objektus).

5) Įstatymo 2 straipsnio 20 ir 43 dalyse įtvirtinama, kad miško savininku laikomi valstybės, fiziniai ir juridiniai asmenys bei subjektai, neturintys juridinio asmens statuso, tačiau turintys civilinį teisingumą, įstatymų nustatyta tvarka įgiję nuosavybės teisę į miškus, o valstybinio miško valdytoju miškų urėdija, saugomos teritorijos direkcija, savivaldybė ar kitas juridinis asmuo, valdantis patikėjimo teise valstybinę miško žemę. Tokiu būdu nacionaliniai subjektai nebūtų diskriminuojami užsienio subjektų, atitinkančių europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus, atžvilgiu ir turėtų tokias pačias sąlygas nuosavybės teisės į miškus įsigijimo srityje, kaip ir jie. Miško naudotojo reglamentavimo atsisakoma, nes įstatyme nenustatoma specialaus reguliavimo šiems asmenims.

6) Įstatymo 3 straipsnio 8 dalyje siūloma numatyti Miškų konsultacinės tarybos formavimo principus ir veiklą, jog Miškų konsultacinė taryba steigama pasiūlymams aplinkos ministrai miškų politikos formavimo ir kitais svarbiausiais miškų klausimais teikti. Ji sudaroma iš valstybės, mokslo institucijų, asociacijų, nevyriausybinų organizacijų, verslo atstovų, išlaikant atstovavimo balansą miškų socialinėms, ekonominėms ir ekologinėms sritims. Reglamentuojama, kad Miškų konsultacinės tarybos sudėtį ir darbo reglamentą tvirtina aplinkos ministras. Šiuo pakeitimu didinamas visuomenės dalyvavimas svarbiausių nacionalinio lygmens miškų politikos sprendimų priėmime.

7) Įstatymo 4 straipsnyje nustatoma, kad miškų urėdija yra valstybės valdoma įmonė, o pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 2 straipsnio 16 dalį valstybės valdoma įmonė tai valstybės įmonė, veikianti pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, taip pat valstybės valdoma bendrovė. Pagal to paties straipsnio 15 dalį valstybės valdoma bendrovė tai akcinė bendrovė ir (ar) uždaroji akcinė bendrovė, kurių valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime. Tokiu reguliavimu miškų urėdija po įstatymo įsigaliojimo išliktų valstybės

įmone, tačiau būtų sudarytas teisinis pagrindas Vyriausybei priimti sprendimą dėl VĮ Valstybinių miškų urėdijos pertvarkymo į akcinę bendrovę. Pažymėtina, kad akcinės bendrovės teisinė forma yra efektyvesnė ir pažangesnė dėl to, kad užtikrinamas efektyvesnis valstybės turto panaudojimas, sudaromos galimybės šio turto vystymui ir plėtojimui ateityje sumažinant valstybės lėšų poreikį investicijoms ir turto išlaikymo išlaidoms, valstybės turto investavimu (valstybės įnašu) yra sukuriamą pridėtinė vertė ir užtikrinamas šią vertę kuriančios veiklos ilgalaikis ekonominis tvarumas, sudaromos galimybės bendrovei skolintis nedidinant valstybės skolos rodiklį ir atitinkamai savarankiškai konkuruoti su privataus kapitalo bendrovėmis, turtas naudojamas pagal paskirtį išlaikant jo vertę, o valstybė gauna pajamas dividendų forma. Įmonės teisinės formos pasikeitimas sudarys galimybės veikti efektyviau, taikyti gerosios valdysenos praktikas, lanksčiau priimti operatyvinius sprendimus, taip pat tai neturės įtakos miškų urėdijos vykdomiems specialiesiems įpareigojimams, iš esmės nesikeis ir darbuotojų darbo sąlygos bei socialinės garantijos.

8) Įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtinama nauja funkcija, kad miškų urėdija vykdo sanitarinius miško kirtimus ir pavojingų medžių kirtimą Nacionalinės žemės tarnybos patikėjimo teise valdomuose valstybiniuose miškuose, t. y. laisvos valstybinės žemės fonde esančiuose miškuose. Šiuo metu VĮ Valstybinė miškų urėdija faktiškai vykdo šią funkciją vykdo su Nacionaline žemės tarnybos duodamais sutikimais. Konkretios valstybinės funkcijos nustatymas užtikrins paprastesnę ir geresnę tokių miškų apsaugą ir tvarkymą, leis geriau panaudoti miškų urėdijos potencialą.

Įstatymo 4 straipsnio 7 punkte nustatoma nauja funkcija miškų urėdijai – organizuoti židinių naikinimą visų nuosavybės formų miškuose medžių spyglius ir lapus graužiančių miško kenkėjų masinio išplitimo vietose aviacijos pagalba, kai nėra kitų veiksmingų priemonių likviduoti židinį. Ši funkcija prisidės prie geresnės visų nuosavybės formų miškų sanitarinės būklės.

Įstatymo 4 straipsnio 8 punkte įtvirtinama, jog miškų urėdija vykdo kompleksinę miškų ūkio veiklą kariniuose poligonuose ir karinio mokymo teritorijose, kai juose nevyksta mokymai ar pratybos. Toks reguliavimas šiuo metu yra įtvirtintas Vyriausybės 2000 m. gegužės 12 d. nutarime Nr. 545 „Dėl Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų“.

Įstatymu atsisakoma valstybinių miškų apsaugos pareigūnų instituto. Visos miškų kontrolės vykdymas tik per Aplinkos apsaugos departamentą neturės neigiamos įtakos pažeidimų valstybiniuose miškuose prevencijai, o užtikrins vienodų kontrolės standartų taikymą tiek privačiuose, tiek valstybiniuose miškuose. Pažymėtina, kad miškų urėdijos darbuotojai ir toliau vykdys miškų apsaugą nuo trečiųjų asmenų neteisėtų veiksmų ir nesant tam atskiro reguliavimo, tačiau administracinių priemonių taikymui turės pasitelkti Aplinkos apsaugos departamentą.

9) Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje numatoma įtvirtinti nuostatą, kad subjektai, neturintys juridinio asmens statuso, tačiau turintys civilinį teisingumą, galėtų nuosavybės teise įsigyti mišką nepriklausomai nuo to, kurioje valstybėje tokie subjektai įsteigti. Tokiu būdu nacionaliniai subjektai nebūtų diskriminuojami užsienio subjektų, atitinkančių europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus, atžvilgiu ir turėtų tokias pačias sąlygas nuosavybės teisės į miškus įsigijimo srityje, kaip ir jie.

10) Įstatyme atsisakoma privačion nuosavybės įsigijamos miškų ūkio paskirties žemės plotų ribojimų ir su tuo susijusių patikros procedūrų. Pažymėtina, kad tokiu būdu bus užtikrinama ne tik atitiktis Europos Sąjungos teisei, bet ir konkurencijos laisvė, sumažinama administracinė našta asmenims, įsigyjantiems miškų ūkio paskirties žemės.

11) Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje įtvirtinama, kad valstybinės reikšmės miškais laikomi šiuo metu galiojančiame Miškų įstatyme nurodyti atvejai bei kiti miškai, kuriuos patikėjimo teise valdo miškų urėdija. Tokiu būdu būtų atsakoma pridėtinės vertės nekuriančio proceso – valstybinės reikšmės miškų schemų rengimo, tvirtinimo Vyriausybės nutarimais ir jų pastovaus keitimo. Vyriausybė nutarimais perduodama patikėjimo teise miškus miškų urėdijai iš esmės jau priima sprendimą, jog šis miškas turi būti valdomas ir naudojamas išimtinai valstybės.

Įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi siūloma spręsti privačių miškų miesto plėtros metu priskirtų miestų teritorijoms klausimą. Numatoma, kad valstybinės reikšmės miškams priskiriami miškai, miestų teritorijose, išskyrus miškus, kurie dėl miesto plėtros pateko į miesto teritoriją. Siūlomu teisiniu reguliavimu numatoma išspręsti į miestų teritoriją miestų plėtros metu patekusių privačių miškų klausimą.

12) Įstatymo 5 straipsnio 4 dalimi siūloma laisvos valstybinės žemės fonde esantys ir nepanaudotus nuosavybės teisėms atkurti valstybinės miško žemės plotus, esančius valstybiniuose draustiniuose, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) draustiniuose, taip pat rekreacinių zonų teritorijose, perduoti miškų urėdijai. Siekiant formuoti racionalias žemėnaudas tarp privačios žemės sklypų įsiterpusius ne didesnius kaip 3 ha miško žemės plotus, suformuotus atskirais žemės sklypais, privačion nuosavybėn be aukciono parduoti tik tos pačios pagrindinės žemės naudojimo paskirties besiribojančių žemės sklypų savininkams, nesilaikant Žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytos eilės. Toks pakeitimas sudarytų teisinės prielaidas greičiau atnaujinti nuo Nepriklausomybės atkūrimo nevykdomą miškų ūkio ir gamtotvarkos veiklą tokiuose miškuose, kas leistų pagerinti šių miškų atliekamas funkcijas ir padidinti grąžą valstybei.

13) Įstatymo 5 straipsnio 7 dalyje siūloma numatyti, kad privačiame ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiam vientisam miško žemės plotui taikomi žemės sklypų skaidymo reikalavimai, nes galiojantis reguliavimas, kad atskirų miško plotų neleidžiama išskirstyti į atskirus sklypus, nors jie ir yra atskirti žemės ūkio naudmenomis neturi pridėtinės vertės vien dėl to, kad atskiri miško plotai bus tame pačiame žemės sklype, o tai itin komplikuoja žemės sklypų pertvarkymą. Šioje dalyje taip pat numatoma nauja išimtis, kad privati miško valda arba privačiame ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esanti miško žemė į dalis gali būti skaidoma, jei žemės sklypą į atskirus žemės sklypus skiria valstybinės reikšmės (magistraliniai, krašto, rajoniniai), vietinės reikšmės (viešieji) keliai, geležinkeliai ir neprivatizuojami hidrografiniai objektai, taip pat keliais užimti plotai, neįskaityti į privatizuojamo žemės sklypo bendrą plotą.

14) Įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad valstybė pirmumo teisę įsigyti privačią miškų ūkio paskirties žemę turi tik tuomet, kai ji yra valstybinių parkų konservacinio, ekologinės apsaugos ir rekreacinio prioriteto zonose, valstybiniuose draustiniuose ir kitose teritorijose, kurioms suteiktas Natura 2000 statusas. Atsisakoma valstybės pirmumo teisės įsigyti privačią miškų ūkio paskirties žemę jei ji ribojasi su valstybinės reikšmės mišku. Atsižvelgus į tai, kad valstybinės reikšmės miškai pagal įstatymų būtų visi VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomi miškai, tai visais atvejais būtų siūloma valstybei įsigyti šalia tokio miško parduodamą privačią miškų ūkio paskirties žemę. Pažymėtina, kad šiuo metu šia teise valstybė nesinaudoja, o tik formaliai vykdomas papildomas informavimas ir atsisakymas pirkti, todėl siūloma palikti pirmumo teisę valstybei tik tais atvejais, kai valstybei iš tiesų galėtų būti poreikis pirkti privačią žemę, t. y. dėl tam tikrų gamtinių vertybių apsaugos užtikrinimo.

Įstatymo 6 straipsnio 8 dalyje nustatoma, kad Nacionalinės žemės tarnybos išduodamos pažymos galioja vienus metus nuo jų išdavimo dienos, bet ne ilgiau, iki pasikeis duomenys, pagal

kuriuos buvo išduotos šios pažymos, kai šie pasikeitimai gali turėti įtakos nustatant asmenis, turinčius pirmumo teisę įsigyti privačios miškų ūkio paskirties žemės. Analogiška nuostata šiuo metu galioja ir pirmumui įsigyti žemės ūkio paskirties žemę pagal Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymą.

15) Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje atsisakoma privačių miškų savininkų apmokestinimo (5% atskaitymų į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką) – bendrosioms miško reikmėms ir kitoms bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms tenkinti privalomieji atskaitymai iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką paliekami tik valstybinių miškų valdytojams (15 %, kaip yra ir galiojančiame Miškų įstatyme). Taip pat įgyvendinamas Konstitucinio Teismo nutarimas ir nustatoma, kad surinktos privalomųjų atskaitymų iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką lėšos naudojamos ne tik bendrosioms miško reikmėms, bet ir kitoms bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms tenkinti.

Kadangi šiuo metu galiojančioje Miškų įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje valstybinių miškų valdytojams nustatyti 10 procentų privalomieji atskaitymai iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką skirti tenkinti bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms, o galiojančio įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje numatytus 5 procentų atskaitymus iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką siūloma skirti tenkinti ir bendrosioms miško, ir bendrosioms valstybės biudžeto reikmėms, siekiant nuoseklumo ir didesnio aiškumo atitinkamai siūloma numatytus privalomuosius atskaitymus valstybinių miškų valdytojams įvardinti 15 procentų (susumavus galiojančio Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje numatytus 5 procentus ir 3 dalyje numatytus 10 procentų).

Kadangi bendrosioms miško reikmėms tenkinti skirtų lėšų administravimas yra nebūdinga Aplinkos ministerijai funkcija, be to, papildžius bendrųjų miško reikmių sąrašą naujomis reikmėmis ženkliai padidėtų lėšų administravimo apimtis, Įstatymo projekte numatoma, kad bendrosioms miško reikmėms tenkinti skirtas lėšas administruoja Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija, o lėšų naudojimo tvarką nustato aplinkos ministras.

16) Įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje naujomis miško reikmėmis praplečiamas ir padaromas baigtiniu finansuotinių bendrųjų miško reikmių sąrašas.

Siūloma sudaryti galimybę pertvarkyti medynus ar krūmynus didinant jų produktyvumą ir atsparumą klimato kaitai, numatyti finansavimą naujų miškų įveisimui skirtai žemei įsigyti valstybės nuosavybėn, naujiems miškams įveisti. Tokiu būdu siekiama įgyvendinti nacionalinės miškų politikos ilgalaikius siekius. Siūloma bendrųjų miško reikmių sąrašą papildyti dar viena svarbia bendrąja miško reikme – viešosios paskirties rekreacijai ir poilsiui skirtiems miško žemės sklypams, taip pat miestų miškams prižiūrėti, apsaugoti ir tvarkyti. Nuo 2018 m. savivaldybėms priskirta valstybinė funkcija – prižiūrėti, saugoti ir tvarkyti joms viešosios paskirties rekreacijai ir poilsiui patikėjimo teise perduotus valstybinės miško žemės sklypus, taigi, turi būti užtikrinamas ir šios funkcijos vykdymo adekvatus finansavimas.

Siekiant miško mokslo darbų rezultatų pritaikomumo tiek miškų ūkyje, tiek rengiant miškų sritį reglamentuojančius teisės aktų projektus, taip pat siekiant aiškos takoskyros su bendrąja mokslinės veiklos finansavimo sistema Lietuvoje, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad bendrųjų miško reikmių finansavimo lėšomis būtų finansuojami tik taikomieji miško mokslo darbai.

Įstatymo projektu papildomai siūloma numatyti finansuoti naujas bendrąsias miško reikmes – miško medžių genetiniams ištekliams išsaugoti ir miško medžių selekcijos plėtrai; miško dauginamosios medžiagos išauginimo, miškų įveisimo, atkūrimo, apsaugos, tvarkymo ir miško išteklių naudojimo pažangioms technologijoms diegti. Šių reikmių finansavimas sudarytų galimybes

naujomis pažangiomis technologijomis paremtai miškų ūkio plėtrai, leistų didesnę dėmesį skirti miško genetinių išteklių išsaugojimui ir selekcijos plėtrai.

Taip pat siūloma papildyti bendrųjų miško reikmių sąrašą šiomis reikmėmis – atstovavimui Lietuvai tarptautinėse miškų ūkio srities organizacijose; kompensacijoms privačių miškų savininkams už nustatytus veiklos apribojimus miško žemėje mokėti; bendrosioms miško reikmėms skirtų lėšų administravimui finansuoti.

17) Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatoma, kad miškai turi būti tvarkomi pagal tolygaus naudojimo principą, kad mediena bei kiti miško ištekliai būtų nuolat tiekiami ir būtų išlaikyta pusiausvyra tarp medienos prieaugio ir jos naudojimo ir išsaugota miško ekosistemos palanki būklė. Visais miško kirtimais per metus iškertamas žalių medžių stiebų medienos tūris IIA, IIB, III ir IVA grupių (ateityje - daugiafunkciuose) Lietuvos miškuose negali viršyti 70 proc. metinio medienos tūrio prieaugio tuose pačiuose miškuose vertinant Nacionalinės miškų inventorizacijos duomenimis. Toks reglamentavimas patikimai apsaugos nuo galimo netvaraus miško naudojimo, kuomet miško kirtimų apimtis viršytų medienos prieaugį, tačiau tuo pačiu leis ilgalaikėje perspektyvoje aprūpinti šalies medienos pramonę ir energetiką reikiama atsinaujinančia žaliava.

Miškų įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje numatomas įpareigojimas miško savininkams ir valstybinio miško valdytojams laikytis nustatytos pagrindinių miško kirtimų normos, racionaliai naudoti mišką tokiais būdais, kurie padėtų mažinti neigiamą poveikį aplinkai, palaikyti dirvožemio našumą, saugoti biologinę įvairovę, užtikrinti miško žemės sausinimo sistemų ir miško kelių priežiūrą ir remontą.

Miškų įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalyje įtvirtinamas periodas, kuriam Vyriausybė tvirtina vidutinę metinę valstybinių miškų kirtimų normą. Siekiant tolygaus ir planuojamo naudojimo, nustatoma, kad Vyriausybė tvirtina vidutinę metinę valstybinių miškų pagrindinių kirtimų normą penkeriems metams. Tokia nuostata šiuo metu įtvirtinta poįstatyminiame lygmenyje.

18) Įstatymo 9 straipsnyje išlieka galiojančios nuostatos, kad asmenų lankymasis visų nuosavybės formų miškuose yra laisvas, išskyrus svarbius atvejus ir siūloma nustatyti baigtinį sąrašą, kai asmenų lankymasis miškuose gali būti uždraustas ar apribotas (miškų stichinės nelaimės, didelis miško gaisrų pavojus, miško kirtimai, medienos ruošos darbai, miško sanitarinė apsauga naudojant augalų apsaugos produktus, laukinių gyvūnų laikymas nelaisvėje). Siūlomi pakeitimai nustatyti baigtinį sąrašą išskirtinių atvejų, kada asmenų lankymasis miškuose gali būti uždraustas ar apribotas, leis išvengti sąlygų nepagrįstų ir neobjektyvių sprendimų apriboti ir (ar) uždrausti asmenų lankymąsi miške priėmimui.

Įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje siekiant įgyvendinti Nacionalinio miškų susitarimo proceso metu sutartas nuostatas, siūloma nustatyti, kad privačiuose miškuose besilankantys asmenys turi tiesiogiai netrikdyti privataus miško savininko privatumo, nekelti grėsmės jo saugumui. Siūlomos nuostatos suteiks daugiau privatumo privačių miškų savininkams, santūrumo asmenims, besilankantiems privačiuose miškuose.

Įstatymo 9 straipsnio 7 dalyje siūloma įtvirtinti, kad miškuose važinėti motorinėmis transporto priemonėmis, kinkomuoju transportu galima tik miško keliais, išskyrus Lankymosi miške taisyklėse, Miško priešgaisrinės saugos taisyklėse nustatytus atvejus. Nemotorinėmis transporto priemonėmis galima važiuoti, arkliais jodinėti miško keliais ir tam pritaikytais takais, išskyrus Lankymosi miške taisyklėse nustatytus atvejus. Šias nuostatas detalizuojant ir perkeliant į Įstatymą iš įgyvendinamųjų teisės aktų bus labiau atkreiptas dėmesys į jų aktualumą, tinkamą įgyvendinimą ir stipresnės kontrolės poreikį.

Įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje siūloma numatyti, kad kultūros, sporto ir kitus renginius miškuose galima organizuoti tik gavus miško savininko ar valstybinio miško valdytojo leidimą, vadovaujantis Lankymosi miške taisyklėse nustatytais reikalavimais. Jeigu renginys planuojamas valstybiniuose parkuose, draustiniuose ar „Natura 2000“ tinklo teritorijose, leidimas turi būti suderintas su atitinkamos saugomos teritorijos direkcija. Šias nuostatas perkeltiant į Įstatymą iš Įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų labiau atkreips dėmesį į jų aktualumą, tinkamą įgyvendinimą ir stipresnės kontrolės poreikį.

19) Įstatymo 10 straipsnio 2 dalį, kuri numato, kokie miškai priskiriami rezervatiniams miškams, siūloma papildyti nuostatomis, kurios leistų rezervatiniams miškams priskirti ir kitų saugomų teritorijų miškų plotus, kuriuose dėl esamos gamtinių buveinių palankios apsaugos būklės išsaugojimo reikia nutraukti ūkinę veiklą. Taip pat įtvirtinama, kad minėtuose miškuose siekiama ne tik sudaryti sąlygas miškams natūraliai vystytis, bet ir palaikyti gamtinių buveinių palankią apsaugos būklę. Toks pakeitimas sudarys prielaidas išplėsti rezervatinių (griežtos apsaugos) miškų plotus, prisidedant prie geresnės gamtos saugos, Nacionalinio miškų susitarimo nuostatų įgyvendinimo, taip pat Europos Sąjungos biologinės įvairovės strategijos tikslo išplėsti griežtai saugomų teritorijų plotus įgyvendinimo.

Įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 punktą, papildyti nuostatomis, numatančiomis kitų saugomų teritorijų dalių su gamtinėmis buveinėmis miškuose priskyrimą ekosistemų apsaugos miškams. Taip pat papildyti ūkininkavimo tikslus nuostatomis, numatančiomis, kad ūkininkavimo tikslas šiuose miškuose ne tik išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus, tačiau ir gamtotvarkos priemonėmis formuoti ar palaikyti gamtinių buveinių palankią apsaugos būklę.

Įstatymo 10 straipsnio 6 dalyje įtvirtinama nuostata, kad saugomų teritorijų miškų dalys, vadovaujantis specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, gali būti priskirtos skirtingoms miškų grupėms. Tai leis dar labiau prisidėti prie geresnės gamtinių vertybių apsaugos saugomų teritorijų miškuose, geriau atliepti konkrečios miško dalies konkrečią pagrindinę funkciją.

Nuo 2027 m. sausio 1 d. įsigaliojusių pertvarkyta miškų grupių sistema, labiau prisidedanti prie geresnės biologinės įvairovės apsaugos, klimato kaitos iššūkių valdymo ir visuomenės poreikių miškuose tenkinimo. Įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje numatytos naujos miškų grupės ir miškų skirstymas į grupes pagal jų funkcinę paskirtį. Minėtame straipsnyje numatyta, kad miškai pagal funkcinę jų paskirtį skirstomi į penkias grupes: 1 grupė – griežtos apsaugos miškai, kuriems priskiriami valstybinių gamtinių rezervatų, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esančių gamtinių rezervatų, rezervatinių apyubių miškai, taip pat gamtinių ir kompleksinių draustinių miškai ar jų dalys, kitų saugomų teritorijų miškų plotai, kuriuose dėl esamos gamtinių buveinių palankios apsaugos būklės išsaugojimo reikia nutraukti miškų ūkinę veiklą. Šios grupės miškuose siekiama sudaryti sąlygas miškams natūraliai vystytis ir palaikyti gamtinių buveinių palankią apsaugos būklę; 2 grupė – ekologinio prioriteto daugiafunkčiai miškai, kuriems priskiriami gamtinių draustinių miškai ar jų dalys, kompleksinių draustinių miškai ar jų dalys, atkuriamųjų ir genetinių sklypų miškai, priešeroziniai miškai, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų dalys, kuriose nustatyti gamtinių buveinių plotai, kiti didelės gamtinės vertės saugomų teritorijų miškai, kuriuose reikia išsaugoti arba atkurti didelę gamtinę vertę. Šios grupės miškuose siekiama išsaugoti, formuoti arba atkurti gamtiškai vertingas miško ekosistemas, gamtines buveines ir kitus jų komponentus, formuoti įvairiaamžius ir kitas didelės gamtinės vertės miškų savybes turinčius medynus; 3 grupė – socialinio prioriteto daugiafunkčiai miškai, kuriems priskiriami kultūrinių draustinių ar jų dalių, kultūrinių rezervatų miškai, kompleksinių draustinių ar jų dalių, miško parkų,

miestų ir priemiesčių miškai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai ir kiti socialinėms, kultūrinėms ir dvasinėms vertybėms puoselėti skirti miškai. Šios grupės miškuose siekiama formuoti ir išsaugoti socialinius, kultūrinius ir dvasinius visuomenės poreikius geriausiai tenkinančius miškus ir miško aplinką; 4 grupė – ekonominio prioriteto daugiafunkciai miškai, kuriems priskiriami miškai nepriskirti 1, 2, 3 ir 5 grupėms. Šios grupės miškuose siekiama laikantis aplinkosaugos reikalavimų formuoti atsparius, produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekiančius medieną ir/ar nemedienines ekosistemines paslaugas; 5 grupė – plantaciniai miškai, kuriems priskiriami miškai, kuriuose taikant spartaus auginimo technologijas auginami greitai augančių medžių rūšių vienaamžiai medynai, kurių kirtimo amžius turi būti ne mažesnis kaip 10 metų. Šios grupės miškuose siekiama greičiau išauginti kuo daugiau medienos. Toks miškų grupių sistemos pertvarkymas sudarys aiškias teisinės prielaidas geriau atliepti kintančius ir įvairėjančius visuomenės poreikius miškams, išgrynins ir sustiprins miškų daugiafunkcinį valdymą ir naudojimą, kartu leis įgyvendinti ir Nacionalinio miškų susitarimo (NMS) proceso metu pasiektų sutarimų nuostatas.

Nuo 2027 m. sausio 1 d. įsigaliosiančioje 10 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad miškus miškų grupėms priskiria Valstybinė miškų tarnyba, vadovaudamasi Vyriausybės nustatyta tvarka ir normatyvais, pagal parengtus miškų priskyrimo miškų grupėms planus. Įtvirtinus šią nuostatą miškų priskyrimo miškų grupėms procedūros, įskaitant ir miškų priskyrimo miškų grupėms keitimo procedūrą, būtų pagreitintos. Miškų priskyrimo miškų grupėms procedūra supaprastės atsisakius miškų tvarkymo schemų rengimo (miškų tvarkymo schema rengiama apskričiai vidutiniškai kas 10 metų; parengimas dėl sudėtingo proceso trunka iki 24-30 mėn.), kuriose buvo tik projektuojamas miškų priskyrimas miškų grupėms, o pats miškų priskyrimas tam tikrai miškų grupei įvykdavo Aplinkos ministrui patvirtinus miškų prikyrimo miškų grupėms planus. Todėl miškų tvarkymo schemos rengimo metu nustatyti miškų funkcinės paskirties pakeitimai dėl užsitęsusių procedūrų dažnai tapdavo neaktualūs ir apsunkindavo suplanuotų aplinkosauginių ir miškų ūkio priemonių vykdymą.

Atsižvelgiant į nuo 2027 m. sausio 1 d. įsigaliosiančias naujas miškų grupes Valstybinė miškų tarnyba vadovaudamasi Vyriausybės patvirtintais miškų grupių normatyvais ir nustatyta miškų priskyrimo miškų grupėms tvarka, parengs ir patvirtins Įstatyme numatyta tvarka miškų priskyrimo miškų grupėms planus tokia seka: 1) iki 2025 m. balandžio 30 d. Klaipėdos apskrities, Šiaulių apskrities, Tauragės apskrities ir Telšių apskrities savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms planus; 2) iki 2026 m. vasario 28 d. Utenos apskrities, Vilniaus apskrities ir Marijampolės apskrities savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms planus; 3) iki 2026 m. gruodžio 31 d. Alytaus apskrities, Kauno apskrities ir Panevėžio apskrities savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms planus. Nauji miškų priskyrimo miškų grupėms planai įsigalios 2027 m. sausio 1 d. Tokiu būdu bus užtikrintas tinkamas pasiruošimas ir sklandus perėjimas prie naujosios miškų grupių sistemos.

20) Įstatymo 11 straipsnyje siūloma nustatyti kompensacijų mokėjimo mechanizmą už miško žemėje, kuri nepatenka į saugomąją teritoriją, nustatytus pagrindinių miško kirtimų apribojimus. Tam tikrais atvejais miškus priskiriant aukštesnei miškų grupei, pats miškas saugomai teritorijai nepriskiriamas (pvz., rekreaciniai miškai), taip pat nuo 2027 m. siūloma nustatyti naują miškų grupių sistemą, dėl kurios pasikeistų miškų grupės ir gali būti nustatyti papildomi veiklos apribojimai ne vien saugomose teritorijose. Atsižvelgiant į šias situacijas siūloma sudaryti galimybę mokėti kompensacijas privačių miškų savininkams, kurių miško žemėje pakeičiama miškų grupė ir dėl kurios pakeitimo visam laikui uždraudžiamas dalies brandžių medžių iškirtimas. Kompensacijos galėtų būti mokamos iš valstybės biudžeto lėšų, skirtų bendrosioms miško reikmėms finansuoti, arba iš

savivaldybės biudžeto lėšų, jei miškų grupės pakeitimą inicijuoja savivaldybė. Kompensacijos būtų išmokamos per vienerius metus arba dalimis per trejus metus nuo sprendimo skirti kompensaciją patvirtinimo. Toks pakeitimas leis tinkamai įgyvendinti socialinėms reikmėms skirtų miškų apsaugą ir tvarkymą, sudarys prielaidas plėsti rekreacinių ir kitų socialinio prioriteto miškų plotus ir privačioje nuosavybėje, kai už veiklos apribojimus bus deramai atlyginama miško savininkams.

21) Įstatymo 12 straipsnio pakeitimais siūloma atskirti miškų inventorizacijų tikslus. Valstybinę miškų inventorizaciją, vykdomą atrankiniais metodais, siūloma ir Miškų įstatyme įvardinti Nacionaline miškų inventorizacija (būtent toks tokio tipo inventorizacijos pavadinimas yra ir šiuo metu taikomas praktikoje, taip pat kitose Europos Sąjungos šalyse). Siekiant išvengti galimybės įtakoti inventorizacijos duomenis teisėta ar neteisėta veika, siūloma numatyti, kad informacija apie Nacionalinės miškų inventorizacijos apskaitos barelių vietas ir kitus jų padėtį atskleidžiančius duomenis nevieša. Taip pat sudaroma galimybė miškų inventorizacijos specialistui nepriklausomai nuo inventorizacijos būdo, teisė įeiti į visus miškus, atlikti inventorizacijos darbus ir gauti reikiamą informaciją jiems atlikti.

22) Įstatymo 12 straipsnio 6 dalyje numatoma, kad medžių savaiminukais apaugusi valstybinė ne miško žemė Miškų valstybės kadastre registruojama kai medžių savaiminukų vidutinis amžius – ne mažesnis kaip 10 metų. Taip pat numatoma, kad privati ne miško žemė gali būti įtraukiama į Miškų valstybės kadastrą tik miško savininko prašymu. Siūlomu teisiniu reguliavimu sumažinama savaiminukų amžiaus riba nuo 20 iki 10 metų ir taip sudaromos sąlygos geriau apsaugoti naujus besiformuojančius savaiminius miškus, o kartu siekiama išvengti ginčų su privačios žemės savininkais.

23) Įstatymo 13 straipsnyje nustatoma, kad miškotvarkos projektų rengimą inicijuoja miško savininkas ar valstybinio miško valdytojas, o patvirtinti miškotvarkos projektai galioja dešimt metų, bet miško savininko ar valstybinio miško valdytojo prašymu gali būti pratęjami iki penkerių metų, jeigu yra suprojektuotų, bet neįvykdytų priemonių.

Minėtame straipsnyje įtvirtinama, kad miškotvarkos projektai privalomi pagrindiniams miško kirtimams vykdyti 10 ha ir didesnėse miško valdose, inžineriniams tinklams miško žemėje įrengti, miško infrastruktūrai įrengti, išskyrus nesudėtingų rekreacinės miško infrastruktūros objektų (informaciniai ženklai, medžio skulptūros, miško baldai, suoliukai, lieptai), įrengimą nekertant miško. Šiuo siūlymu numatoma visiems miškų valdytojams bendra taisyklė, kad pagrindiniai miško kirtimai žemės sklypuose, kuriuose miško žemė užima didesnę nei 10 hektarų plotą, vykdomi pagal miškotvarkos projektą, o pagrindiniai miško kirtimai žemės sklypuose, kuriuose miško žemė užima iki 10 hektarų plotą, ir nepagrindiniai miško kirtimai gali būti vykdomi ir be miškotvarkos projekto. Įtvirtinus minėtą nuostatą bus atsisakyta perteklinio ir vertės nekuriančio planavimo, kuomet mažose miško valdose pagrindiniai miško kirtimai vykdomi tik vieną kartą per visą projekto laikotarpį, o jiems vykdyti vis viena yra reikalingas leidimas kirsti mišką. Tuo pačiu, būtų sudarytos palankesnės sąlygos miškų ūkio veiklai vykdyti miško valdose.

24) Įstatymo 14 straipsnyje, siekiant pagerinti miškotvarkos projektų rengimo kokybę ir atliepti Nacionalinio miškų susitarimo siūlymą atestuoti miškų tvarkymo dokumentus rengiančius specialistus, numatyta aiškiai reglamentuoti miškotvarkos projektus rengiančių fizinių asmenų kvalifikacijos reikalavimus, miškotvarkos projektų rengėjų atestatų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo, kvalifikacijos tobulinimo esminius reikalavimus. Įstatymo projekte nustatomi kvalifikaciniai reikalavimai – miškotvarkos projekto rengėju gali būti fizinis asmuo, kuris privalo turėti ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių

miškininkystės krypties išsilavinimą arba jam lygiavertį išsilavinimą ir ne trumpesnę kaip vienerių metų miškotvarkos darbų patirtį. Taip pat numatoma, kad aplinkos ministras nustato miškotvarkos projekto rengėjo atestato išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo tvarką. Miškotvarkos projektų rengėjų atestatus išduoda Valstybinė miškų tarnyba. Pažymėtina, kad miškotvarkos projekto rengėjo atestatas išduodamas neterminuotam laikui. Taip pat, nustatomas įpareigojimas miškotvarkos projektų rengėjams tobulinti kvalifikaciją ir ne rečiau kaip kas 5 metus išklausti, Lietuvos mokslo ir (ar) studijų įstaigos, vykdančios mokslinę ir (ar) mokomąją miškotvarkos krypties veiklą, mokymus, organizuojamus pagal programą, sudarytą pagal Valstybinės miškų tarnybos nustatytus reikalavimus.

Nuo šio įstatymo įsigaliojimo miškotvarkos projektus iki šio įstatymo įsigaliojimo turėję teisę rengti asmenys turės teisę juos rengti iki 2024 m. gruodžio 31 d. Iki šios datos pateikti miškotvarkos projektai bus tvirtinami nepriklausomai nuo to ar asmuo turi miškotvarkos projekto rengėjo atestatą. Nuo 2025 m. sausio 1 d. miškotvarkos projektus turės teisę rengti tik asmenys, turintys miškotvarkos projekto rengėjo atestatą.

25) Pirmąkart Miškų įstatyme siūloma apibrėžti svarbių šaliai miškų, priskirtų genetiniams miško medžių ištekliams (genetiniams miško medžių draustiniams, genetiniams medynams, elitiniams ir rinktiniais medžiams, klonų rinkiniams ir bandomiesiems želdiniams), kategoriją ir jų atkūrimo principus. Genetiniai miško medžių ištekliai Lietuvoje atrinkti ir pradėti veisti prieš 50 m. Jie skirti geriausioms vietinės kilmės miško medžių populiacijoms išsaugoti, siekiant jų palikuonis panaudoti miško medžių selekcijai ir miško dauginamajai medžiagai auginti, pagerinant visų nuosavybės formų šalies miškų kokybę ir atsparumą. Šalies genetinius miško medžių išteklius vertina, jų apsaugą ir atkūrimą koordinuoja Valstybinė miškų tarnyba. Pirmąkart Miškų įstatyme konstatuota, kad genetiniai miško medžių ištekliai ir sėkliniai medynai, sėklinės miško medžių plantacijos ir kiti Valstybinės miškų tarnybos įvertinti medynai sudaro sėklinę miško bazę, suformuotą ir tvarkomą laikantis Europos Tarybos 1999 m. gruodžio 22 d. direktyvos [1999/105/EB](#) dėl prekybos miško dauginamąja medžiaga (toliau – Direktyva) kilmės ir kokybės reikalavimų. Nustatyta, kad laikantis šios direktyvos reikalavimų, miško dauginamoji medžiaga miško medžių selekcijai, miškams atkurti ir įveisti turi būti ruošiama tik patvirtintuose sėklinės miško bazės objektuose.

26) Nuo 1993 m. Miškų ūkio ministerija, vėliau – Aplinkos ministerija, ruošdama genetinių miško medžių išteklių išsaugojimo ir miško medžių selekcijos plėtros strategiją, jos įgyvendinimo priemones ir rekomendacijas genetiniams miško medžių ištekliams išsaugoti, atkurti ir prižiūrėti, diegdama pažangiausius medžių selekcijos ir genetinių miško medžių išteklių išsaugojimo ir atkūrimo metodus, rengdama teisės aktų projektus šiais klausimais, sudarė visuomeniniais pagrindais veikiančią Miško genetinių išteklių, sėklininkystės ir miško atkūrimo ekspertų komisiją iš šalies mokslo ir mokymo, kitose įstaigose dirbančių geriausių miško medžių genetikos ir selekcijos mokslininkų ir praktikų. Ši komisija iki šiol pataria Aplinkos ministerijai ir Valstybinei miškų tarnybai priimant sprendimus genetinių miško medžių išteklių ir sėklinės miško bazės objektų tvarkymo, atkūrimo ir apsaugos, šalies miško medžių genetinių išteklių apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo, miško selekcijos strategijos ir priemonių taikymo, miško medžių genetikos ir selekcijos mokslinių tyrimų ir teisės aktų projektų rengimo klausimais. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinė miškų tarnyba koordinuoja genetinių miško medžių išteklių išsaugojimo ir selekcijos plėtros klausimus, numatyta, kad ateityje šią komisiją sudarys ir jos veiklą organizuos Valstybinė miškų tarnyba, koordinuojanti genetinių miško medžių išteklių išsaugojimą ir selekciją.

27) Įstatymo projekte nustatyti terminai, per kuriuos iškirstas arba žuvęs miškas turi būti atsodintas ar atžėlęs tikslinėmis medžių rūšimis, atkurtas ir įveistas. Miško savininkams ir valdytojams nustatyta prievolė ne tik atsodinti iškirstą ar žuvusį mišką arba užtikrinti jo atžėlimą tikslinėmis medžių rūšimis, bet ir pasodintus miško želdinius arba atžėlusius miško želinius prižiūrėti ir saugoti, kol susiformuos jaunuolynas, kad būtų galima laikyti, kad miškas iš tikrųjų atkurtas arba įveistas. Todėl keičiama galiojančio Miškų įstatymo nuostata dėl miškų atkūrimo termino: projekte, kaip ir anksčiau, nustatomas 2-3 metų terminas, per kurį iškirstas arba žuvęs miškas turi būti atžėlęs arba apželdintas ir nustatytas 10 metų terminas, per kurį kirtavietėse nuo jų atsiradimo arba žuvusių medynų vietose iš atžėlusių želinių arba pasodintų želdinių turi būti suformuotas miško jaunuolynas, t. y. miškas būtų atkurtas, laikantis aplinkos ministro tvirtinamų Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų. Įprastai kirtavietėse jaunuolynas susiformuoja per 7-8 metus nuo jų atžėlimo arba želdinių pasodinimo. Kadangi saugomose teritorijose miškas dažniausiai atkuriamas jam natūraliai želiant, todėl jo atžėlimo (apželdinimo) terminas saugomų teritorijų nuostatuose ir (ar) saugomų teritorijų planavimo dokumentuose gali būti nustatytas kitoks, tačiau miškas turi būti atkurtas per 10 metų laikotarpį nuo kirtavietės atsiradimo arba medyno žuvimo fakto nustatymo. Nustatyta, kad leidimas pagrindiniams miško kirtimams neišduodamas, jei toje pačioje miško valdoje per nustatytus terminus neapželdintos arba tikslinėmis medžių rūšimis neatžėlę, kirtavietės, žuvę želdiniai ir želiniai ar žuvę medynai. Siekiant, kad nebūtų skurdinamas vietinių, prie ekologinių sąlygų prisitaikiusių miškų genofondas ir biologinė įvairovė, nustatyta, kad plantacinius miškus draudžiama veisti neplantacinių miškų kirtavietėse arba šių miškų žuvusių želdinių, želinių ir medynų vietose ir miško laukmėse.

28) Miškų įstatyme reglamentuojamas Leidimų naudoti atitinkamos kilmės miško dauginamąją išdavimas ir miško dauginamosios medžiagos tiekėjų veikla. Siekiant užtikrinti tinkamą Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 5 straipsnio įgyvendinimą, projekte reglamentuojama leidimų naudoti nevietinės kilmės miško dauginamąją medžiagą šalies miškams atkurti ir įveisti išdavimo tvarka, papildant Miškų įstatymą nuostatomis, kurios nuo 2004 m. iki šiol buvo nustatytos poįstatyminiame teisės akte – Leidimų įvežti ir naudoti miško dauginamąją medžiagą miškui želdinti išdavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-641 „Dėl Leidimų įvežti ir naudoti miško dauginamąją medžiagą miškui želdinti išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Leidimai naudoti miško dauginamąją medžiagą išduodami, kai miškas želdinamas ne iš vietinio miško medžių kilmės rajono kilusia miško dauginamąja medžiaga arba ne tose šalies teritorijose, kuriose ją galima platinti. Miško dauginamosios medžiagos platinimo galimybės nustatytos aplinkos ministro tvirtinamuose Miško dauginamosios medžiagos nuostatuose. Leidimai naudoti miško dauginamąją medžiagą miškui želdinti nereglamentuoja ūkinės veiklos (miško dauginamosios medžiagos auginimo, naudojimo ar prekybos ja), tačiau nustato reikalavimus, kai norima prekiauti arba želdinti mišką nevietinės kilmės miško dauginamąja medžiaga, neprisitaikiusią prie vietos geografinių, klimatinų ir ekologinių sąlygų.

29) Atsižvelgiant į Direktyvos 6 straipsnio 4 dalies reikalavimus, kuriais remiantis valstybės narės turi nustatyti, kad miško dauginamosios medžiagos tiekėjai būtų oficialiai registruoti, pirmąkart bus reglamentuojama miško dauginamosios medžiagos tiekėjų veikla – nustatyti reikalavimai miško dauginamosios medžiagos prekyba besiverčiantiems asmenims, sąlygos, kuriomis suteikiama teisė vykdyti šią veiklą, veiklos ribojimo priežastys ir kita, atsižvelgiant į Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo ir licencijų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“, nuostatas.

Nuo 2009 m. iki šiol miško dauginamosios medžiagos tiekėjai registruojami vadovaujantis Miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašo sudarymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. D1-318 „Dėl Miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Į Įstatymo projektą perkeltant minėtus reikalavimus, kurie anksčiau buvo nustatyti poįstatyminiame teisės akte, informacinių įpareigojimų turinys ir apimtis miško dauginamosios medžiagos tiekėjams nesikeičia.

30) Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad Leidimo kirsti mišką gauti nereikės, kai atliekami jaunuolynų ugdymo, sausuočių ir vėjavartų kirtimai atrankiniais sanitariniais miško kirtimais, miško valdos ribinių linijų kirtimai, medžių kirtimai grioviuose, proskynose, pavoju keliančių medžių kirtimai, o III ir IVA grupės (ateityje – daugiafunkčiuose ekonominio prioriteto) miškuose papildomai ir tais atvejais, kai miškas kertamas neplynaus miško kirtimais savo reikmėms, po kurių liks ne mažesnis nei 0,6 medyno skalsumas (išskyrus miškuose, esančiuose saugomose teritorijose, Natura 2000 teritorijose ar kultūros paveldo teritorijose). Toks pakeitimas sumažins administracinę naštą ir leis atsisakyti vertės nekuriančių procedūrų tais atvejais, kai vykdomi nedidelės apimties būtinieji miško kirtimai arba tokie miško kirtimai, po kurių lieka normalaus tankumo medynas ir funkcionuojanti miško ekosistema.

31) Įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatoma, kad plynieji pagrindiniai miško kirtimai nacionaliniuose parkuose bus draudžiami ir pelkinių ir užmirkusių augaviečių medynuose. Tai leis geriau įgyvendinti bendrus gamtos saugos tikslus nacionaliuose parkuose, taip pat prisidės prie artimos gamtai miškininkystės platesnio taikymo ir plynųjų miško kirtimų apimties saugomose teritorijose mažinimo.

32) Įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatoma, kad IIA ir IIB grupių (ateityje – ekologinio ir socialinio prioriteto daugiafunkčiuose) miškuose bus draudžiami pagrindiniai miško kirtimai. Tai leis eliminuoti iš šių miškų supaprastintus atvejinius miško kirtimus, kurie savo esme yra artimi plyniesiems ir dažnai neužtikrina tinkamos gamtinių ar socialinių vertybių apsaugos. Esant būtinybei miško kirtimais formuoti ar atkurti prioritetinę funkcinę paskirtį geriau atitinkančius medynus galės būti taikomi specialieji miško kirtimai.

33) Įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatoma, kad III grupės miškuose bus draudžiami kirtimai didesnio kaip 3 hektarų plynojo pagrindinio miško kirtimo biržėmis. Siūlomas pakeitimas leis sumažinti vėjo pažeidimų grėsmę gretimuose medynuose, neigiamą plynojo miško kirtimo poveikį, užtikrinti geresnes iškirsto miško atkūrimo sąlygas. Šiuo metu didžiausias plynojo pagrindinio miško kirtimo plotas III miškų grupės miškuose – 5 hektarai.

34) Įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 5 ir 6 punktuose nustatoma, kad valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose ir draustiniuose atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai bus draudžiami didesnėmis kaip 3 hektarai biržėmis. Šiuo metu atvejinių miško kirtimų maksimalus plotas neribojamas. Toks apribojimas eliminuos galimybes koncentruotai kirsti didelio ploto biržes, kurios, ypač supaprastintųjų atvejinių miško kirtimų atveju ir ypač saugomose teritorijose, nedera su gamtinių vertybių apsaugos reikalavimais.

35) Įstatymo 2 straipsnio 39 dalyje nustatoma, kad sanitariniais miško kirtimais galės būti iškertami tik sanitariniu požiūriu pavojingi medžiai. Šiuo metu sanitariniais miško kirtimais gali būti iškertami pažeisti, džiūstantys medžiai ir sausuočiai, vėjavartos ar vėjalaužos. Toks pakeitimas leis padidinti negyvos medienos kiekius, ypač tais atvejais, kai negyva mediena būtina tam tikrų saugomų rūšių ir buveinių miškuose egzistavimui.

36) Įstatymo 2 straipsnio 34 dalyje įtvirtinamos naujos nuostatos, kad pavienių medžių miško kirtimais laikomi neplynieji miško kirtimai III ar IV grupės miškuose, po kurių lieka ne mažesnis nei 0,6 medyno skalsumas. Šiuo metu leidžiami neplynieji kirtimai vyresniuose kaip 20 metų amžiaus III–IV miškų grupių medynuose, kai miško savininkas savo reikmėms per metus iš vieno hektaro išsikerta iki 3 kietmetrių likvidinės medienos, bet ne daugiau kaip 15 kietmetrių iš viso savo miško žemės sklypo. Toks reglamentavimas leis visų nuosavybės formų ūkiniuose (ateityje – ekonominio prioriteto daugiafunkčiuose) miškuose laisviau ir tikslingiau vykdyti nedidelio intensyvumo ir miško ekosistamai esminio poveikio nedarančius kirtimus.

37) Įstatymo 19 straipsnio 4 dalyje įtvirtinamos naujos nuostatos, kad leidime kirsti mišką nurodytus miško kirtimus galima vykdyti 12 mėnesių nuo leidimo kirsti mišką išdavimo dienos. Šiuo metu vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka, leidimai kirsti mišką galioja iki gruodžio 31 d., o leidimo galiojimas gali būti pratęstas iki 6 mėnesių pagal leidimą gavusio juridinio ar fizinio asmens atskirą raštišką prašymą. Toks pakeitimas sumažins administracinę naštą ir leis atsisakyti perteklinių formalių procedūrų (leidimo pratęsimo).

38) Įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje nustatoma, kad miško savininkai ir valstybinio miško valdytojai miško sanitarinės apsaugos reikalavimuose nustatytais atvejais turės pranešti Valstybinei miškų tarnybai tik apie pavojingų medžių ligų ir kenkėjų židinius. Šiuo metu miško valdytojai, savininkai ir naudotojai turi pranešti Valstybinei miškų tarnybai apie visus pastebėtus medžių ligų ir kenkėjų židinius. Tokiu būdu bus sumažinta administracinė našta, bet kartu užtikrintas būtinasis sanitarinės miškų apsaugos lygmuo.

39) Įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje įtvirtinamos naujos nuostatos, kad pareiga pranešti apie medžių ligų ir kenkėjų židinius ir juos likviduoti netaikoma I ir IIA miškų grupės miško savininkams ir valstybinio miško valdytojams. Šiuo metu miško valdytojai, savininkai ir naudotojai turi pranešti Valstybinei miškų tarnybai apie medžių ligų ir kenkėjų židinius, pastebėtus visų grupių miškuose. Šios pareigos atsisakoma, kadangi šių grupių miškuose medžių ligos ir kenkėjai yra toleruoti kaip natūralaus miško vystymosi ir gamtinės aplinkos sudėtinė dalis.

40) Įstatymo 24 straipsnio 5 dalyje įtvirtinamos naujos nuostatos, kad Miškų sanitarinės būklės gerinimo, miško sanitarinės apsaugos priemonių prieš medžių ligas ir kenkėjus taikymo miškuose stichinių nelaimių atveju rekomendacijas rengia Valstybinės miškų tarnybos sudaryta Miško sanitarinės apsaugos ekspertų komisija. Miško sanitarinės apsaugos ekspertų komisija savo veikla prisidės prie efektyvesnio stichinių nelaimių miškuose padarinių likvidavimo organizavimo.

41) Įstatymo 24 straipsnio 7 dalyje nustatoma, kad ūkinių gyvūnų ganiava nebus draudžiama valstybiniuose miškuose, išskyrus kirtavietes, kuriose privalomas miško atkūrimas, miško želdinius ir miško žėlinius, iki 20 metų jaunuolynus. Toks reglamentavimas suvienodins reikalavimus valstybiniuose ir privačiuose miškuose, taip pat sudarys sąlygas ūkinių gyvūnų ganymu palaikyti tam tikrų gamtinių buveinių tinkamą būklę tais atvejais, kai tai netrukdo miško atkūrimui.

42) Įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nustatoma, kad pagrindiniai miško kirtimai ūkiniuose (ekonominio prioriteto) miškuose galės būti vykdomi ne vien pagal medžių amžių (kaip nustatyta šiuo metu), bet ir pagal aplinkos ministro nustatytą medyno vidutinį tikslinį skersmenį. Toks reglamentavimas sudarys prielaidas miško savininkams ir valdytojams racionaliau naudoti miško išteklius, gauti didesnes pajamas už medieną, o valstybei gauti didesnę ekonominę grąžą. Kartu tai prisidės prie stabilaus medienos tiekimo rinkai užtikrinimo ir kiekių kompensavimo dėl papildomų veiklos apribojimų sumažėjus medienos tiekimui iš kitų nei ūkinių (ekonominio prioriteto) miškų.

43) Įstatymo 18 straipsnio 6 dalyje nustatoma, kad miško kirtimai, medynų auginimo priemonės ir kiti miško darbai turi būti vykdomi laikantis aplinkos ministro tvirtinamų miško darbų saugos reikalavimų, tokiu būdu suteikiant aplinkos ministrui įgaliojimus patvirtinti konkrečius miško darbų saugos reikalavimus.

44) Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad miškų urėdija didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje parduoda žaliavinę medieną, miško kirtimo liekanas, nenukirstą mišką ir biokurą, o kiti valstybinio miško valdytojai žaliavinę medieną, miško kirtimo liekanas ir nenukirstą mišką parduoda mažmeninėje prekyboje.

To paties straipsnio 4 dalyje įtvirtinama, miškų urėdijos pagamintas biokuras parduodamas energijos išteklių biržoje Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo nustatyta tvarka. Tokiu būdu aiškiai įtvirtinama galimybė miškų urėdijai gaminti ir parduoti ne vien kirtimo liekanas, kaip žaliavą biokurui, bet ir patį biokurą. Miškų urėdijos dalyvavimas biokuro rinkoje laikomas tam tikra apimtimi stabilizuojančiu rinką veiksniu.

Įstatyme taip pat atsisakoma reikalavimų, kad nenukirstas mišką miškų urėdija mažmeninėje prekyboje pardavinėtų Vyriausybės nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad išlieka reikalavimas, jog mažmeninėje prekyboje miškų urėdija gali parduoti tik iki 7 procentų metinės pagrindinių miško kirtimų normos apimties, taip pat kad mažmeninėje prekyboje parduodamas nenukirstas miškas ir žaliavinė mediena, prioritetą teikiant malkinės medienos pardavimui gyventojams.

Šie pakeitimai sudarys sąlygas racionaliau panaudoti valstybiniuose miškuose užaugintos medienos išteklius, bet kartu išlaikyti prekybos mediena sistemos skaidrumą, užtikrinti gyventojų poreikio malkinei medienai tinkamą tenkinimą geriau atliepiant konkrečios vietovės ar regiono specifiką.

45) Įstatymo 22 straipsnyje nustatoma, kad miško žemėje galima įrengti inžinerinius tinklus, nepaverčiant miško žemės kitomis naudmenomis, jei tai nedaro esminės įtakos miško ekosistemai. Taip pat įstatyme numatomi aiškūs reikalavimai kas laikoma neesmine įtaka miško ekosistemai, t. y., inžinerinis tinklas turi atitikti visas šias sąlygas: Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytas inžinerinio tinklo apsaugos zonos plotis neviršija 10 metrų ir nėra numatytas besąlyginis draudimas auginti želdinius; įrengiama medynu neapaugusioje miško žemėje arba įrengiami požeminiai inžineriniai tinklai, nevykdant miško kirtimo; įrengiama IIB, III ar IV grupės (nuo 2027 m. sausio 1 d. – socialinio ir ekonominio prioriteto daugiafunkciose) miškuose, įrengimas numatytas patvirtintame miškotvarkos projekte. Šie reikalavimai užtikrins tinkamą pusiausvyrą, kad įrengiant inžinerinius tinklus būtų paisoma miško apsaugos, bet kartu sudaromos sąlygos ir tokios infrastruktūros neišvengiamai plėtrai.

46) Siekiant nustatyti aiškesnius miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis išimtinis atvejus, ir nustatyti kada jie taikomi įstatymo 23 straipsnyje atsisakoma miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis išimtinių atvejų saugomose teritorijose ir siūloma nustatyti išimtinis miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejus apimančius ir saugomas teritorijas. Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtinis miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejus papildyti dviem naujais išimtiniais miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejais. Gamtinių buveinių atkūrimui ir žemės savininko reikmėms plantaciniuose miškuose.

Įstatymo 23 straipsnio 3 dalyje siūloma numatyti, kad Gamtinių buveinių atkūrimas turi būti suplanuotas saugomos rūšies apsaugos veiksmų plane, saugomos teritorijos planavimo dokumente arba aplinkos ministro įsakymu patvirtintuose Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų apsaugos tiksluose.

Įstatymo 23 straipsnio 7 dalyje numatoma išimtis dėl prievolės mokėti piniginę kompensaciją vykdant miško žemės naudmenų pavertimo darbus atkuriant gamtines buveines ir žemės savininko reikmėms plantaciniuose miškuose. Atkuriant gamtines buveines išimties poreikis grindžiamas argumentais, kad atviro kraštovaizdžio gamtinių buveinių atkūrimas yra nuostolingas ekonomine prasme, taip pat argumentu, kad tokiu būdu atkuriamos praeityje egzistavusios palankios atviro kraštovaizdžio gamtinių buveinių aplinkos sąlygos. Žemės savininko reikmėms plantaciniuose miškuose išimties poreikis grindžiamas siekiant sudaryti palankias sąlygas žemės savininkui įveisti plantacinius miškus ir atsiradus poreikiui vėl atkurti buvusias naudmenas.

Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 9 papunktyje numatoma, netaikyti išimtinio miško žemės pavertimo atvejo paversti miško žemę kitomis naudmenomis naudingųjų iškasenų eksploatavimo teritorijoms formuoti ir naudoti, kai baigiama eksploatuoti šiuo metu naudojamo telkinio dalis, dėl kurios yra išduotas leidimas naudoti naudingąsias iškasenas, ir nėra galimybės tęsti telkinio eksploatavimo ne miško žemėje – II grupės miškuose, III grupės vandens telkinių apsaugos zonų, laukų apsauginiuose miškuose, valstybinių parkų ir valstybinių rezervatų buferinės apsaugos zonų miškuose, miškuose, esančiuose vieno kilometro atstumu nuo Baltijos jūros ir Kuršių marių, valstybiniuose parkuose, draustiniuose, biosferos rezervatuose ir biosferos poligonuose. Šiuo reguliavimu atsisakoma naudingųjų iškasenų teritorijų plėtros saugomose teritorijose, apsauginiuose miškuose, kurie vertingi gamtiniu požiūriu. Tuo pačiu išsaugomi socialiniu požiūriu svarbūs rekreaciniai miškai, taip pat ekologiniu požiūriu svarbūs apsauginiai miškai.

Administracinių nusižengimų kodeksas

1) 271 straipsnyje atsisakoma atsakomybės už privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nustatytos tvarkos pažeidimą, nes tokios atskiros tvarkos pagal siūlomus įstatymų pakeitimus neliktų, taip pat numatoma atsakomybė tik už miškotvarkos projektų rengimo reikalavimų pažeidimus, kai dėl to pateiktas tvirtinti vidinės miškotvarkos projektas įvertinamas neigiamai.

2) Išskaidžius miško atkūrimo procesą į dvi dalis želdinimą (atžėlinimą) ir atkūrimą, 276 straipsnyje numatyta atsakomybė už kiekvienos iš jų neatlikimą per Miškų įstatyme nustatytus terminus. Padidintos baudos už laiku neatkurtą mišką, aplinkos ministro tvirtinamų Miško dauginamosios medžiagos nuostatų ir Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų pažeidimus, atsižvelgiant į per pastarąjį dešimtmetį išaugusias miško dauginamosios medžiagos išauginimo, miško atkūrimo, priežiūros ir apsaugos kaštus, turės teigiamos įtakos miško atkūrimo darbų kokybei.

3) Įstatymų pakeitimais atsisakant valstybinių miškų apsaugos pareigūnų instituto, atitinkamai atsisakoma jų kompetencijos administracinių nusižengimų bylose. Taip pat numatoma, kad iki įstatymo įsigaliojimo dienos valstybinių miškų apsaugos pareigūnų pradėtų ir nebaigtų administracinių nusižengimų tyrimą ir administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimą baigia aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai.

Aplinkos apsaugos įstatymas

1) Atsisakoma atsakomybės už privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nustatytos tvarkos pažeidimą, nes tokios atskiros tvarkos pagal siūlomus įstatymų pakeitimus neliktų. Taip pat atsisakoma juridinių asmenų atsakomybės už netinkamą miškotvarkos projektų rengimą, nes pagal siūlomus įstatymų pakeitimus miškotvarkos projektus galėtų rengti tik fizinis asmuo, todėl ir atsakomybė galėtų būti taikoma tik fiziniam asmeniui.

2) Rengiamame Įstatymo projekte miško atkūrimo procesą ir jo terminus išskaidžius į 2 dalis – miško želdinimą (atželinimą) tikslinėmis medžių rūšimis ir miško atkūrimą, keičiamos šio straipsnio nuostatos dėl atsakomybės už kiekvieną laiku neatliktą veiksmą per nustatytus terminus.

Saugomų teritorijų įstatymas

1) Numatoma, kad miško žemės negalima paversti kitomis naudmenomis draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose ir biosferos poligonuose reikmėms, susijusioms su šių saugomų teritorijų apsauga, tvarkymu, pritaikymu visuomenės poreikiams ir naudojimu rekreacijai.

2) Numatoma, kad miško žemė paversti kitomis naudmenomis draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose ir biosferos poligonuose galima, kai to reikia atkurti gamtinėms buveinėms.

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas

Numatoma, kad miško žemėje galima tiesti inžinerinius tinklus siaurose – iki 10 metrų pločio (įskaitant inžinerinių tinklų apsaugos zonų plotį) – žemės juostose. Reikalavimai tokių inžinerinių tinklų įrengimui bus numatyti Miškų įstatymo 22 straipsnyje.

Teritorijų planavimo įstatymas

Atsisakoma miškų tvarkymo schemų kaip specialiųjų teritorijų planavimo dokumentų.

Žemės įstatymas

1) 9 straipsnio pakeitimu numatoma, kad visais atvejais valstybinė miško žemė nenuomojama. Pažymėtina, kad šiuo metu pagal Valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų nuomos ne miškų ūkio veiklai organizuoti taisyklės, patvirtintas Vyriausybės 2007 m. lapkričio 21 d. nutarimu Nr. 1257 „Dėl valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų nuomos ne miškų ūkio veiklai organizuoti“, nuomoti miško žemę ne miškų ūkio veiklai gali tik Nacionalinė žemės tarnyba, nes kitiems patikėtiniams (miškų urėdijai, savivaldybėms) galioja Žemės įstatymo 7 straipsnio 6 dalyje nustatytas draudimas išnuomoti jiems patikėjimo teise perduotus valstybinius miško žemės sklypus. Numatoma, kad Nacionalinė žemės tarnyba neturėtų nuomoti miško žemės, o ją perduoti kitiems patikėtiniams arba įstatymų nustatytais atvejais perduoti privatiems asmenims. Taip pat numatoma, kad iki įstatymo įsigaliojimo sudarytos miško žemės nuomos sutartys toliau galioja jose nurodytomis sąlygomis ir terminais.

2) 25 straipsnio 1 dalies pakeitimu numatoma, kad miškų ūkio paskirties žemei priskiriama miško žemė ir miško valdose įsiterpusios kitos žemės naudmenos, tarp jų atskirais žemės sklypais nesuformuotos žemės ūkio naudmenos. Kadangi miško žemės sąvoka nustato Miškų įstatymas, todėl netikslinga Žemės įstatyme atkartoti atskirus miško žemės elementus.

3) Atsižvelgiant į nuo 2027 m. sausio 1 d. įsigaliosiančias naujas miškų grupes, 25 straipsnio 2 dalies pakeitimu numatoma, kad pagal naudojimo būdą miškų ūkio paskirties žemės sklypai būtų skirstomi į ekologinio prioriteto daugiafunkčių miškų sklypus, socialinio prioriteto daugiafunkčių miškų sklypus, ekonominio prioriteto daugiafunkčių miškų sklypus ir plantacinių miškų sklypus.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Siūlomas reguliavimas konstruojamas taip, kad subalansuotų tarpusavyje skirtingus ir konkuruojančius atskirų visuomenės grupių interesus į miškus ir tokiu būdu leistų išvengti neigiamų reguliavimo pasekmių vertinant valstybės mastu.

Didžiausias pakeitimas susijęs su nauja miškų grupių sistema ir didesniais miško kirtimų apribojimais ekologinės ar socialinės svarbos miškuose kartu su tokių miškų plėtra ekonominės svarbos miškų sąskaita, taip pat griežtos apsaugos (rezervatinių) miškų plėtra, lems medienos tiekimo iš ekologinio ir socialinio prioriteto miškų sumažėjimą, kuriam kompensuoti tvaraus miško naudojimo režimuose numatoma leisti intensyviau naudoti ekonominio prioriteto miškus. Tokiu būdu pakeitimai leis akivaizdžiai sumažinti kirtimų apimtis saugomose teritorijose ir visuomenei svarbiuose miškuose prie gyvenamosios aplinkos, tačiau tuo pačiu užtikrinti stabilų ir artimą dabartiniam medienos tiekimą rinkai (medienos pramonei ir energetikai). Skaičiuojama, kad išlaikant bendrą medienos prieaugio naudojimo intensyvumą 70% ribose, tačiau labiau diferencijuojant skirtingose miškų grupėse (sumažinant iki maždaug 30% saugomose teritorijose ir prie gyvenamosios aplinkos, bet padidinant iki daugiausiai 90% ūkiniuose miškuose), būtų sudarytos prielaidos išlaikyti dabartinę maždaug 7 mln.m3 metinę medienos tiekimo apimtį.

Sumažinus savaiminukų amžiaus ribą nuo 20 iki 10 metų, nuo kurios savaime apaugantys mišku žemės plotai būtų traukiami į miško žemės apskaitą, išplečiamos miškingumo didinimo galimybės, tačiau privačioje žemėje nustačius, kad į miško žemės apskaitą savaiminiai miškai bus traukiami tik žemės savininko pageidavimu, atsiranda aiškus poreikis tokio veiksmo finansiniam skatinimui. Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, privačioje žemėje yra didžioji dalis (apie 18 tūkst. ha) į miško žemės apskaitą neįtrauktų savaiminių miškų, todėl siekiant jų neprarasti, numatoma skirti kompensacijas žemės savininkams už šių plotų įtraukimą į miškų apskaitą ir naudojimą miškų ūkio veiklai. Pagal atnaujintą Nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą numatoma išsaugoti 16 tūkst. ha medžių savaiminukų privačioje žemėje, tokiam skatinimui skiriant 12,8 mln. eurų laikotarpyje iki 2030 metų.

Miško atkūrimo procesą išskaidžius į dvi dalis – miško atžėlimą ir atsodinimą per 3 metus ir visišką miško atkūrimo proceso baigimą po 10 metų, kai susiformuoja jaunuolynas, sudaromos teisinės prielaidos kokybiškesniam miškų atkūrimui, kuomet vertinamas ne tik pats miško atsodinimas, bet ir būtinieji želdinių ir žėlinių priežiūros ir apsaugos darbai, kurie lemia kokybišką jaunuolyną. Tačiau rezultatui pasiekti būtina sustiprinta ir užtikrinti tinkamą visų šių procesų kontrolę, ypač vėlesniais metais ir pagal adekvatų rizikos vertinimą, dėmesį skiriant tiek privatiems, tiek ir valstybiniams miškams.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Kriminogeninei situacijai ir korupcijai įstatymai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Pagal Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodiką vertinamas sukeliamas ūkio subjektams administracinės naštos pokytis dėl miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimų panaikinimo, dėl miškotvarkos projekto rengimo privalomumo sumažėjimo, dėl miškotvarkos projektų rengėjų atestavimo įvedimo, dėl leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos supaprastinimo.

Įstatymų projektuose numatytos nuostatos turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai dėl miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimų atsisakymų, leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos

supaprastinimo, dalies miškotvarkos projektų privalomumo atsisakymo ir sutrumpėjusių procedūrų, nes tai leis lengviau planuoti ir plėtoti su miškais susijusią ūkio veiklą.

Atsisakius privačių miškų savininkų apmokestinimo (5% atskaitymų į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką), bus padidintas privačių miškų ūkio konkurencingumas lyginant su kitomis ekonominėmis pirminės gamybos veiklomis, sudarytos sąlygos patiems savininkams priimti sprendimus dėl būtinųjų investicijų į miškus to mokesčio apimties lėšomis, pvz., investuoti į kokybiškesnį savo miško atkūrimą, priežiūrą, ugdymą ir pan.

Sudarius prielaidas įvairesnei nemedieninei veiklai, ypač socialinio prioriteto miškuose, atsiras naujų verslų miškuose galimybės, taip pat papildomų pajamų šaltiniai privačių miškų savininkams.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus Įstatymų projektus, nereikės priimti ar keisti kitų įstatymų, taip pat nereikės pripažinti teisės aktų netekusiais galios.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymų projektai parengti laikantis nustatytų reikalavimų. Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai derinami Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus Įstatymų projektus, Vyriausybė turės pakeisti, priimti ar pripažinti netekusiais galios jos kompetencijai priskirtus įgyvendinamuosius teisės aktus:

1. 1997 m. liepos 24 d. nutarimą Nr. 799 „Dėl Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų patvirtinimo“;

2. 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimą Nr. 1369 „Dėl Valstybinės reikšmės miškų plotų schemų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3. 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimą Nr. 1171 „Dėl Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“;

4. 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimą Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“;

5. 2001 m. spalio 31 d. nutarimą Nr. 1286 „Dėl Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklių patvirtinimo“;

6. 2003 m. spalio 9 d. nutarimą Nr. 1255 „Dėl Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro steigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“;

7. 2008 m. kovo 26 d. nutarimą Nr. 272 „Dėl Per penkerius metus neatkurtų privačių miškų atkūrimo miško savininkų lėšomis tvarkos aprašo patvirtinimo“;

8. 2002 m. rugpjūčio 10 d. nutarimą Nr. 1229 „Dėl Privalomųjų atskaitymų į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos patvirtinimo“;

9. 2007 m. lapkričio 21 d. nutarimą Nr. 1257 „Dėl valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų nuomos ne miškų ūkio veiklai organizuoti“;

10. 2011 m. lapkričio 16 d. nutarimą Nr. 1348 „Dėl valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų pardavimo“;

11. 2014 m. vasario 5 d. nutarimą Nr. 97 „Dėl Atlyginimo asmenims už valstybės nuosavybėn paimtą žemės ūkio paskirties ar miškų ūkio paskirties žemę taisyklių patvirtinimo“;

12. 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“;

13. 2015 m. gruodžio 2 d. nutarimą Nr. 1250 „Dėl Bendros miško kelių priežiūros ir taisymo (remonto) visų nuosavybės formų miškuose tvarkos aprašo patvirtinimo“;

14. nustatyti kompensacijų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką.

Numatoma įgyvendinamųjų teisės aktų konsolidacija – visi su Miškų įstatymo įgyvendinimu susiję Vyriausybės nutarimai būtų tvirtinami vienu nutarimu.

Atitinkamai bus keičiami, priimami ir (ar) pripažįstami netekusiais galios aplinkos ministro įsakymai, vadovaujantis aukščiau nurodytais įstatymais ir Vyriausybės nutarimais:

1. 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymas Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“;

2. 1998 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. 194 „Dėl nenukirsto valstybinio miško kainų“;

3. 2010 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. D1-1055 „Dėl Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

4. 2010 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“;

5. 2008 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. D1-362 "Dėl Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos patvirtinimo";

6. 2004 m. lapkričio 10 d. įsakymas Nr. D1-577 „Dėl Biržių atrėžimo ir įvertinimo taisyklių patvirtinimo“;

7. 2004 m. lapkričio 8 d. įsakymas Nr. D1-570 „Dėl Valstybinės miškų inventorizacijos atrankos metodu nuostatų patvirtinimo“;

8. 2014 m. spalio 9 d. įsakymas Nr. D1-823 „Apvaliosios medienos gabenimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9. 2002 m. balandžio 22 d. įsakymas Nr. 192 „Dėl Savavališkai iškirstų medžių ir krūmų, augusių miško žemėje, ir pagamintos apvaliosios medienos ištraukimo arba išvežimo tvarkos patvirtinimo“;

10. 2014 m. kovo 6 d. įsakymas Nr. D1-249 „Dėl Fizinių ir juridinių asmenų neteisėta veika miškuose padarytos žalos aplinkai atlyginimo dydžio metodikos patvirtinimo“;

11. 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. D1-777 „Dėl Miškų ūkio paskirties žemės sklypų pirkėjo deklaracijų ir Miškų ūkio paskirties žemės sklypo (-ų) pirkėjo deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“;
12. 2012 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. D1-487 „Dėl informacijos ir statistinių duomenų apie miškų ūkio veiklą privačiose miško valdose teikimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymų pripažinimo netekusiais galios“;
13. 2002 m. balandžio 30 d. įsakymas Nr. 219 „Dėl Privatizuojamų miškų kirtimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
14. 2004 m. lapkričio 8 d. įsakymas Nr. D1-569 „Dėl miško kirtimo privačiose valdose, kurioms nėra sudarytas miškotvarkos projektas, tvarkos aprašo patvirtinimo“;
15. 2013 m. lapkričio 15 d. įsakymas Nr. D1-849 „Dėl Lankymosi miške taisyklių patvirtinimo“;
16. 2008 m. balandžio 14 d. įsakymas Nr. D1-199 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų patvirtinimo“;
17. 2003 m. spalio 29 d. įsakymas Nr. 521 „Dėl Miško dauginamosios medžiagos nuostatų patvirtinimo“;
18. 2004 m. kovo 29 d. įsakymas Nr. 3D-130/D1-144 „Dėl Miško įveisimo privačioje ne miško ne miško žemėje tvarkos aprašo patvirtinimo“;
19. 2012 m. gegužės 8 d. įsakymas Nr. D1-409/3D-331 „Dėl Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo patvirtinimo“;
20. 2001 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. 353 „Dėl Metinės pagrindinių miško kirtimų normos tikslinimo tvarkos patvirtinimo“;
21. 2023 m. kovo 13 d. Nr. įsakymas D1-70 įsakymas „Dėl Aplinkos ministerijos biudžeto programų lėšų naudojimo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
22. 2009 m. birželio 9 d. įsakymas Nr. D1-318 „Dėl Miško dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašo sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
23. 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. D1-641 „Dėl Leidimų įvežti ir naudoti miško dauginamąją medžiagą miškui želdinti išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
24. 2007 m. balandžio 11 d. įsakymas Nr. D1-204 „Dėl Miško sanitarinės apsaugos taisyklių patvirtinimo“;
25. 2015 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. D1-747 "Dėl specialiųjų apsaugos ir stichinių nelaimių padarinių šalinimo miškuose priemonių nustatymo";
26. 2011 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. D1-499 „Dėl Miškų inventorizacijos ir ūkinių priemonių projektavimo darbų kokybės vertinimo metodikos patvirtinimo“;
27. 2021 m. gegužės 26 d. įsakymas Nr. D1-319 „Dėl valstybinių miškų apsaugos pareigūnų statuso suteikimo tvarkos nustatymo ir valstybinių miškų apsaugos pareigūnų statuso suteikimo“;
28. 2010 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. D1-452 „Dėl Miškų konsultacinės tarybos sudarymo“;
29. 2021 m. birželio 30 d. įsakymas Nr. D1-396 „Dėl Asmenų, transporto priemonių, jų krovinių stabdymo ir tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
30. 2005 m. sausio 20 d. įsakymas Nr. 3D-37/D1-40 „Dėl Žemės naudojimo būdų turinio aprašo patvirtinimo“;
31. 2018 m. sausio 8 d. įsakymas Nr. D1-7 „Dėl valstybės įmonių Alytaus, Anykščių, Biržų, Druskininkų, Dubravos eksperimentinės-mokomosios, Ignalinos, Jonavos, Joniškio, Jurbarko,

Kaišiadorių, Kauno, Kazlų Rūdos mokomosios, Kėdainių, Kretingos, Kupiškio, Kuršėnų, Marijampolės, Mažeikių, Nemenčinės, Pakruojo, Panevėžio, Prienų, Radviliškio, Raseinių, Rietavo, Rokiškio, Šakių, Šalčininkų, Šiaulių, Šilutės, Švenčionėlių, Tauragės, Telšių, Tytuvėnų, Trakų, Ukmergės, Utenos, Valkininkų, Varėnos, Veisiejų, Vilniaus, Zarasų miškų urėdijų reorganizavimo“;

32. 2005 m. spalio 25 d. įsakymas Nr. D1-506 "Nepriklausomų medienos matuotojų kvalifikacijos atestatų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo"

33. nustatomi miško darbų saugos reikalavimus;

34. nustatoma bendros miško kelių priežiūros ir remonto visų nuosavybės formų miškuose organizavimo ir įgyvendinimo tvarka;

35. nustatoma miškotvarkos projekto rengėjo atestato išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo tvarka.

Numatoma įgyvendinamųjų teisės aktų konsolidacija – visi su Miškų įstatymo įgyvendinimu susiję aplinkos ministro įsakymai būtų tvirtinami vienu įsakymu.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti:

Dėl privalomųjų 5 procentų atskaitymų į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką netaikymo privačių miškų savininkams valstybės biudžetas neteks vidutiniškai 4 mln. Eur per metus.

Remiantis Valstybės miškų tarnybos paskaičiavimais papildomai Miško įstatymo įgyvendinimui reikės 70 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų kompensacijoms privatiems asmenims už nustatomus pagrindinių miško kirtimų draudimus IIA ir IIB grupių miškuose (privačių miškų, pasiekusių pagrindinių miško kirtimų amžių (gamtinę brandą), plotai: IIA – 6,0 tūkst. ha, IIB – 0,3 tūkst. ha.), vidutinis šių medynų tūris IIA – 219 m³/ha, IIB – 238 m³/ha).

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „miškas“, „miškų apsauga“, „miškų naudojimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.
